

2nd

INTERNATIONAL EMI

ENTREPRENEURSHIP & SOCIAL SCIENCES
CONGRESS

9-11 November 2018 - Nevşehir/TURKEY

GAPPADOCIA
www.emissc.org

FULL TEXT BOOK

**2. International EMI
Entrepreneurship and Social Sciences
Congress**

FULL TEXT E-BOOK

09-11 November 2018 - CAPPADOCIA

Editors:

**Prof. Dr. Himmet KARADAL
Ahmet Tuncay ERDEM
Inst. Menekşe ŞAHİN KARADAL**

Edited by:

Dilkur Academy

ISBN: 978 – 605 – 81563 – 2 – 6

PRESENTATION

Cyprus Social Sciences University, Nisantasi University, Osmaniye Korkut Ata University, Nevşehir Hacı Bektaş Veli University and Dilkur Academy served as the vehicle of dissemination for a showpiece of arts and articles at the **2nd International EMI Entrepreneurship and Social Science Conference (EMISSC 2018 Cappadocia)** that was held in the City of Nevşehir on November 09–11, 2018. EMISSC 2018 and forth coming meetings aim to provide a platform for discussing the issues, challenges, opportunities and findings of **Entrepreneurship and Social Science** research. The organizing committee with feedback from the Division Chairs and the members of the **scientific committee** foresaw an opportunity and research gap in the conference theme, that pitches for pressing issues in the business world. We hope that EMISSC 2018 and forth coming meetings will push the boundaries of what business schools do, and how we can better connect with the social sciences.

It is a great privilege for us to present the proceedings of EMISSC 2018 Cappadocia to the authors and delegates of the event. We hope that you will find it useful, exciting and inspiring. The number of submitted manuscripts was New Zealand, Canada, England, Kyrgyzstan, Kazakhstan, Pakistan, Saudi Arabia, Jordan, Macedonia, Romania, Slovakia, Kosovo and TRNC. Alas, several manuscripts from prestigious institutions could not be accepted due to the reviewing outcomes and our capacity constraints. The 3□day long event gathered close to 370 national and international attendees to enliven a constellation of contributions. Keynote lectures by renowned colleagues (Prof. Dr. **Şevki ÖZGENER**, Prof. Dr. **Mehmet BARCA**, Prof. Dr. **Cem TANOVA**, Assoc. Prof. Dr. **Murat YALÇINTAŞ**, Assoc. Prof. Dr. **Dababrata CHOWDHURY**, Assoc. Prof. Dr. **Elira TURDUBAEVA**, Dr. **A. Mohammed ABUBAKAR**, Dr. **Dumitru GOLDBACH**), 20 awards were issued to distinguished papers, and a total of **235 oral presentations** and **40 arts exhibitions**. On the day of completion of this journey, we are delighted with a **high level of satisfaction** and aspiration.

It is important to offer our sincere thanks and gratitude to a range of organizations and individuals, without whom this year's conference would not take place. We would like to **thank all the conference delegates, the Track Chairs, the reviewers and the staffs at Cyprus Social Sciences University and Nevşehir Hacı Bektaş Veli University for their efforts**. This conference would have not materialized without the efforts of the contributing **authors for sharing the fruit of their research and the reviewers for scrutinizing**, despite their busy schedules. We also thank **our members and colleagues who accepted the duty to participate in the Scientific Committee** and for their valuable help in the screening, selecting, and recommending best contributions.

Prof. Dr. Himmet KARADAL
Chairman of EMI Congress

A Special Thanks To...

Prof. Dr. Ahmet Cevat ACAR, President of TÜBA

Prof. Dr. Tayyip Sabri ERDİL, Deputy Minister, Republic of Turkey Ministry of Foreign Affairs

Prof. Dr. Mustafa TÜMER, Rector, Cyprus University of Social Sciences

Prof. Dr. Esra HATİPOĞLU, Rector, Nişantaşı University

Prof. Dr. Ünal AY, Rector, Çağ University

Prof. Dr. Abdurrahman EREN, Rector, Haliç University

Prof. Dr. Hasan Ali KARASAR, Rector, Kapadokya University

Prof. Dr. Uğur ÖZGÖKER, Rector, Cyprus American University TRNC

Prof. Dr. Murat TÜRK, Rector, Osmaniye Korkut Ata University

Prof. Dr. Sedat MURAT, Vice Rector, İstanbul University

Prof. Dr. Asım SALDAMLI, Vice Rector, Nişantaşı University

Prof. Dr. Cem TANOVA, Vice Rector, Eastern Mediterranean University TRNC

Prof. Dr. Ahmet AY, Dean, Selçuk University

Prof. Dr. Hasan KILIÇ, Dean, Eastern Mediterranean University TRNC

Prof. Dr. Okan Veli ŞAFAKLI, Dean, European University of Lefke TRNC

Prof. Dr. Şule AYDIN, Dean, Nevşehir Hacı Bektaş Veli University

Prof. Dr. Yavuz DEMİREL, Dean, Kastamonu University

Prof. Dr. H. Mustafa PAKSOY, Dean, Gazi Antep University

Prof. Dr. Dursun BİNGÖL, Dean, Turkish Aeronautical Association University

Prof. Dr. Muhsin HALİS, Dean, Bolu Abant İzzet Baysal University

Prof. Dr. Halim KAZAN, İstanbul University

Prof. Dr. Şevki ÖZGENER, Hacı Bektaş Veli University

Prof. Dr. Osman KARATEPE, Eastern Mediterranean University

Prof. Dr. Cemile ÇELİK, Mersin University

Prof. Dr. Akın MARŞAP, İstanbul Aydın University

Prof. Dr. Hüseyin ARASLI, Eastern Mediterranean University TRNC

Prof. Dr. Levent ALTINAY, Oxford Brookes University, UK

Prof. Dr. Hasan TUTAR, Sakarya University

Prof. Dr. Sezer AKARCALI, Ankara University

Prof. Dr. Enver AYDOĞAN, Gazi University

Prof. Dr. Alaybey KAROĞLU, Gazi University

Prof. Dr. Erdoğan EKİZ, King Abdülaziz University, Saudi Arabia

Prof. Dr. Fevzi OKUMUS, University of Central Florida Orlando

Prof. Dr. Cihan COBANOGLU, University of South Florida Sarasota-Manatee

Prof. Dr. Ahmet ERGÜLEN, Necmettin Erbakan University

Prof. Dr. Mustafa Fedai ÇAVUŞ, Osmaniye Korkut Ata University

Prof. Dr. Mehmet MARANGOZ, Muğla Sıtkı Koçman University

Prof. Dr. Asım YAPICI, Çukurova University

Prof. Dr. Ali Argun KARACABEY, Altınbaş University

Prof. Dr. Serap İNCAZ, Nişantaşı University

Prof. Dr. Azmi YALÇIN, Çukurova University

Prof. Dr. Doğan Nadi LEBLEBİCİ, Hacettepe University

Assoc. Prof. Dr. Onur KÖKSAL, Selçuk University

Institutions of the Authors

Adana Chamber of Commerce	İstanbul University
Adıyaman University	İstinye University
Adnan Menderes University	İzmir Demokrasi University
Afyon Kocatepe University	İzmir Kâtip Çelebi University
Ağrı İbrahim Çeçen University	Jadara University - Jordan
Ahi Evran University	Kapadokya University
Ahmet Yesevi Üniversite Kazakhstan	Karabük University
Aksaray Anatolian High School	Karamanoğlu Mehmetbey University
Aksaray University	Kastamonu University
American University of Central Asia Bishkek Kyrgyzstan	Kayseri University
Ankara Hacı Bayram Veli University	Kırıkkale University
Ankara University	King Abdulaziz University
Antalya Bilim University	Lefke European University
Ardahan University	European University of Macedonia
Arrows Research Consultancy New Zeland	Manas University Kyrgyzstan
Atatürk University	Marmara University
Bahcesehir University	Mediterranean Karpaz University, TRNC
Bandırma Onyedli Eylül University	Mercan Tourism
Başkent University	Mersin University
Batman University	Ministry of Education, Turkey
Bilecik Şeyh Edebali University	Muğla Sıtkı Koçman University
Bitlis Eren University	Munzur University
Bolu Abant İzzet Baysal University	Muş Alparslan University
Burdur Mehmet Akif Ersoy University	Near East University, TRNC
City University Of Hong Kong	Necmettin Erbakan University
Cumhuriyet University	Nevşehir Hacı Bektaş Veli University
Cyprus University of Social Sciences, TRNC	Niğde Ömer Halisdemir University
Çanakkale Onsekiz Mart University	Nişantaşı University
Çankaya University	Nuh Naci Yazgan University
Çankırı Karatekin University	Okan University
Çevre ve Şehircilik Bakanlığı	Osmaniye Korkut Ata University
Çukurova University	Özyeğin University
Dicle University	Selçuk University
DTI University Slovakia	Sinop University
Düzce University	Şırnak Revenue Office
Eastern Mediterranean University, TRNC	Thermo Shield A.Ş.
Erzincan Binali Yıldırım University	THK University
Eskişehir Osmangazi University	TOBB University
Gazi University	Tokat Gaziosmanpaşa University
Gaziantep University	Trakya University
Gebze Technical University	TUİK
Hacettepe University	Turkish Land Forces
Haliç University	University Of Suffolk England
Hitit University	University Of The West Of Scotland
İnönü University	Valahia University Of Targoviste Romania
Iqra University, Islamabad, Pakistan	Van Yüzüncü Yıl University
İstanbul Medipol University	Yıldırım Beyazıt University
İstanbul Gelişim University	Yıldız Technical University
İstanbul Kültür University	Yozgat Bozok University
İstanbul Rumeli University	Zonguldak Bülent Ecevit University
İstanbul Technical University	

2nd International EMI Entrepreneurship and Social Sciences Congress

9-11 November 2018 – Nevşehir Hacı Bektaş Veli University-Nevşehir/TURKEY

Congress Program

Friday, 9 November 2018 (USET-Ürgüp)

13:30-14:30	Registration
14:30-15:30	Workshop: Innovative Research Method (USET Congress Hall) Prof. Dr. Şevki ÖZGENER (Moderator) Asst. Prof. Dr. A. Mohammed ABUBAKAR: Innovative Research Methods
15:30-16:00	Opening: Mixed Exhibition
16:00-17:45	First Sessions Prof. Dr. Deniz ELBER BÖRÜ (Gülşehir) Prof. Dr. Berrin FİLİZÖZ (Göreme) Prof. Dr. Kemal BİRDİR (Kapadokya) Prof. Dr. Şebnem ASLAN (Ürgüp) Prof. Dr. Sezer AKARCALI (Avanos) Assoc. Prof. Dr. Serap ÇOBAN (Uçhisar) Assoc. Prof. Dr. Ahmet TANÇ (Geveri) Assoc. Prof. Dr. Metin KAPLAN (Ihlara) Assoc. Prof. Dr. Nuri Özgür DOĞAN (Nora)

Saturday, 10 November 2018 - Nevşehir Hacı Bektaş Veli University Main Campus

08:30-09:00	Registration
09:00-10:30	November 10, Atatürk Memorial Day Opening Speeches (Karavezir Hall) Prof.Dr. Himmet KARADAL , Chairman, EMI Congress Ahmet KOÇAŞ , Chairman, Aksaray Chamber of Commerce and Industry (2013-2018) Arif PARMAKSIZ , Chairman, Nevşehir Chamber of Commerce and Industry Prof.Dr. Mustafa TÜMER , Rector, Cyprus Social Sciences University Prof.Dr. Esra HATİPOĞLU , Rector, Nişantaşı University Prof.Dr. Mehmet BARCA , Rector, Ankara Social Sciences University Prof.Dr. Murat TÜRK , Rector, Osmaniye Korkut Ata University Prof.Dr. Ünal AY , Rector, Çağ University Prof.Dr. Hasan Ali KARASAR , Rector, Kapadokya University Prof.Dr. Mazhar BAĞLI , Rector, Nevşehir Hacı Bektaş Veli University Prof.Dr. Ahmet Cevat ACAR , President, TÜBA Prof.Dr. Tayyip Sabri ERDİL , Deputy Minister, Republic of Turkey Ministry of Foreign Affairs
10:30-11:00	Classical Turkish Music Concert Oud: Asst.Prof.Dr. Ali Kerim ÖNER & Soloist: Ayçin ÖNER
11:00-11:15	Coffee break

11:15-12:30	Opening Session (Karavezir Hall) Moderator: Prof. Dr. Himmet KARADAL & Asst. Prof. Dr. A. Mohammed ABUBAKAR Prof. Dr. Cem TANOVA, Vice Rector, Eastern Mediterranean University, TRNC Assoc.Prof.Dr. Elira TURDUBAEVA, Asia American University, Kirghizistan Assoc.Prof.Dr. Murat YALÇINTAŞ, İstanbul Commercial University Assoc.Prof.Dr. Dababrata CHOWDHUY, University of Suffolk, United Kingdom Dr. Samer YAGHMOUR, King Abdulaziz University, Saudi Arabia Dr. Dumitru GOLDBACH, Valahia University of Târgoviste, Romania
12:30-13:30	Lunch: in Tafana (Nevşehir Hacı Bektaş University Main Campus)

Saturday, 10 November 2018 -USET-Ürgüp

14:00-15:45	Cinema Session: Prof. Dr. Ayla KANBUR (USET Congress Hall)
14:00-15:45	Second Sessions Prof. Dr. Enver AYDOĞAN (Gülşehir) Prof. Dr. Ahmet ERGÜLEN (Göreme) Prof. Dr. Mustafa Fedai ÇAVUŞ (Kapadokya) Prof. Dr. Mehmet MARANGOZ (Ürgüp) Prof. Dr. Asım YAPICI (Avanos) Prof. Dr. Cemile ÇELİK (Uçhisar) Prof. Dr. Zeliha SEÇKİN (Gelveri) Prof. Dr. Ali Argun KARACABEY (Ihlara) Prof. Dr. Tayyip Sabri ERDİL (Nora)
15:45-16:00	Coffee break and visiting the exhibition
16:00-17:45	Panel: Social and Global Entrepreneurship (USET Congress Hall) Prof. Dr. Mustafa TÜMER (Moderator) Prof. Dr. Mehmet BARCA: Social Innovation and Entrepreneurship Assoc. Prof. Dr. Murat YALÇINTAŞ: Competitive Advantage with Social Entrepreneurship Assoc. Prof. Dr. Dababrata CHOWDHURY: Development of Global Entrepreneurship and Globalization
16:00-17:45	Third Sessions Prof. Dr. Serap İNCAZ (Gülşehir) Prof. Dr. Yavuz DEMİREL (Göreme) Prof. Dr. H. Mustafa PAKSOY (Kapadokya) Prof. Dr. Azmi YALÇIN (Ürgüp) Prof. Dr. Dursun BİNGÖL (Avanos) Prof. Dr. Muhsin HALİS (Gelveri) Prof. Dr. Şevki ÖZGENER (Ihlara) Prof. Dr. Doğan Nadi LEBLEBİCİ (Nora)
17:45-18:30	Closing Session (USET Conference Hall)
19:30-21:00	GALA: Otel Mustafa

Sunday, 11 November 2018

08:30-09:45	Fourth Sessions Prof. Dr. Halim KAZAN (Gülşehir) Prof. Dr. Himmet KARADAL (Göreme) Prof. Dr. Cemile ÇELİK (Kapadokya) Prof. Dr. Ahmet ERGÜLEN (Ürgüp) Prof. Dr. Uğur YOZGAT (Avanos) Prof. Dr. H. Mustafa PAKSOY (Uçhisar)
10:00-16:00	Cappadocia Trip
17:00-18:00	Dinner: Kartal Kapadokya Otel

ADVISORY BOARD

Prof. Dr. Ahmet Cevat ACAR, President of TÜBA

Prof. Dr. Mustafa TÜMER, Rector, Cyprus Social Sciences University TRNC

Prof. Dr. Esra HATİPOĞLU, Rector, Nişantaşı University

Prof. Dr. Ünal AY, Rector, Çağ University

Prof. Dr. Abdurrahman EREN, Rector, Haliç University

Prof. Dr. Hasan Ali KARASAR, Rector, Kapadokya University

Prof. Dr. Murat TÜRK, Rector, Osmaniye Korkut Ata University

Prof. Dr. Uğur ÖZGÖKER, Rector, Cyprus American University TRNC

Prof. Dr. Cem TANOVA, Vice Rector, Eastern Mediterranean University TRNC

Prof. Dr. Hasan KILIÇ, Dean, Eastern Mediterranean University TRNC

Prof. Dr. Okan Veli ŞAFAKLI, Dean, European University of Lefke TRNC

Prof. Dr. Osman KARATEPE, Eastern Mediterranean University TRNC

Prof. Dr. Hüseyin ARASLI, Eastern Mediterranean University TRNC

Prof. Dr. Levent ALTINAY, Oxford Brookes University, UK

Prof. Dr. Erdoğan EKİZ, King Abdülaziz University, Saudi Arabia

Prof. Dr. Fevzi OKUMUS, University of Central Florida Orlando

Prof. Dr. Cihan COBANOGLU, University of South Florida Sarasota-Manatee

Prof. Dr. Cemile ÇELİK, Mersin University

Prof. Dr. Şevki ÖZGENER, Nevşehir Hacı Bektaş Veli University

Prof. Dr. Himmet KARADAL, Aksaray University TURKEY

ORGANISING COMMITTEE

Honorary Presidents of the Congress

Prof.Dr. Mustafa TÜMER, Rector of Kıbrıs Sosyal Bilimler University

Prof.Dr. Esra HATİPOĞLU, Rector of Nişantaşı University

Prof.Dr. Ünal AY, Rector of Çağ University

Prof.Dr. Abdurrahman EREN, Rector of Haliç University

Prof.Dr. Mehmet BARCA, Rector of Ankara Social Sciences University

Prof.Dr. Murat TÜRK, Rector of Osmaniye Korkut Ata University

Prof.Dr. Mazhar BAĞLI, Rector of Nevşehir Hacı Bektaş Veli University

Prof.Dr. Hasan Ali KARASAR, Rector of Kapadokya University

Akhmetov Berik Bakhytzhanovich, Rector of Yessenov University, Kazakhstan

Presidents of the EMI Congress

Prof. Dr. **Himmet KARADAL**

Prof. Dr. **Şule AYDIN**

Coordinators

Asst. Prof. Dr. **A. Mohammed ABUBAKAR**

Ahmet Tuncay ERDEM

Lawyer **Fahri ÖZSUNGUR**

Inst. **Nihan CABA**

Inst. **Ethem MERDAN**

Neslihan DUMAN

M. Kürşat ÖRDEK

ORGANIZING COMMITTEE OF “Mixed Exhibition”

Prof. Dr. **Hasan PEKMEZCİ**, Turkey,
Prof. Dr. **Alaybey KAROĞLU**, Hacı Bayram Veli University, Turkey,
Prof. Dr. **M.Turan AKSOY**, Arkin University, **TRNC**,
Prof. Dr. **Tansel TÜRKDOĞAN**, Hacı Bayram Veli University, Turkey,
Prof. Dr. **Meliha YILMAZ**, Gazi University, Turkey,
Prof. Dr. **İsa ELİRİ**, Kırıkkale University, Turkey,
Prof. Dr. **Zoya KOZLOVA**, Baranovichi State University, **Belarus**,
Prof. Dr. **Kubra ALIYEVA**, Ulusal Bilimler Akademisi, **Azerbaycan**,
Assoc. Prof. Dr. **Arzu UYSAL**, Mersin University, Turkey,
Assoc. Prof. Dr. **Emrah UYSAL**, Mersin University, Turkey,
Assoc. Prof. Dr. **Neslihan KIYAR**, Selcuk University, Turkey
Asst. Prof. Dr. **Rahşan Fatma AKGÜL**, Yüzüncü Yıl University, Turkey,
Asst. Prof. Dr. **Asuman ÖZDEMİR**, Karabuk University, Turkey
Asst. Prof. **Emre ŞEN**, Cankırı Karatekin University, Turkey,
Dr. **Ahmet AYTAC**, Selcuk University, Turkey,
Dr. **Karim MIRZAYE**, Islam Art University, **Iran**,
Inst. **Menekşe ŞAHİN KARADAL**, Aksaray University, Turkey,
Inst. **Fatma KÜÇÜK**, Aksaray University, Turkey,
Inst. **N.Nazende ÖZKANLI**, Aksaray University, Turkey
Inst. **Semra KILIÇ KARATAY**, Aksaray University, Turkey
Inst. **Müzeyyen AKSÖZ ŞEN**, Aksaray University, Turkey
Victoria MOMEVA-ALTIPARMAKOVSKA, **Macedonia**.

EXHIBITION CURATOR: Inst. **Menekşe Şahin KARADAL**, Aksaray University

EXHIBITION EVALUATION COMMITTEE

Prof. Dr. Alaybey KAROĞLU, Gazi University

Prof. Dr. Canan DELİDUMAN, Karatay University

Prof. Dr. Fatih BAŞBUĞ, Akdeniz University

Prof. Dr. Hüseyin ELMAS, Selcuk University

Prof. Dr. Meliha YILMAZ, Gazi University

Prof. Dr. Lale ALTINKURT, Mugla Sıtkı Kocaman University

Prof. Dr. Latigina NATALYA, Shevçenko Devlet University

Prof. Dr. Ljiljana MARKOVIC, University of Belgrade, Serbia

Prof. Dr. Lile TANDİLAVA, Shota Rustavelli University

Prof. Dr. Nadejda HAN, Karaganda Devlet University

Prof. Dr. Patrizia ZAGNOLI, Università degli Studi Firenze - Italy

Prof. Dr. Roza AMANOVA, Kyrgyz Turkish Manas University, Kirghizistan

Prof. Dr. Rajendra PATIL, University of Mumbai, India

Prof. Dr. Stalbek BAKTIGULOV, Kyrgyz Turkish Manas University, Kirghizistan

Assoc. Prof. Dr. Arzu UYSAL, Mersin University

Assoc. Prof. Dr. Cevat ATALAY, Namık Kemal University

Assoc. Prof. Dr. Emrah UYSAL, Mersin University

Assoc. Prof. Dr. Elif ŞENEL, Gaziantep University

Assoc. Prof. Dr. Deniz KORKMAZ ELASHRY, Eskisehir Osmangazi University

Assoc. Prof. Dr. Mehmet Emin KAYSERİLİ, Atatürk University

Assoc. Prof. Dr. Mutluhan TAŞ, Selcuk University

Assoc. Prof. Dr. Oğuz YURTTADUR, Selcuk University

Assoc. Prof. Dr. Uğur ATAN, Selcuk University

Assoc. Prof. Dr. Marat ŞARAFİDİNOV, Kyrgyz Turkish Manas University, Kirghizistan

Asst. Prof. Dr. Arda OSKAY, Kocaeli University

Asst. Prof. Dr. N. Müge SELCUK, Eskişehir Osmangazi University

Asst. Prof. Dr. Feride DEMİRCAN, William Paterson University

SCIENTIFIC COMMITTEE

TURKEY

- Prof.Dr. Adnan ÇELİK, Selçuk University
Prof.Dr. Abdullah SOYSAL, Kahramanmaraş Sütçü İmam University
Prof.Dr. Agah Sinan ÜNSAR, Trakya University
Prof.Dr. Ahmet AY, Selçuk University
Prof.Dr. Ahmet Cevat ACAR, TÜBA
Prof.Dr. Ahmet DİKEN, Necmettin Erbakan University
Prof.Dr. Akın MARŞAP, İstanbul Aydın University
Prof.Dr. Akif TABAK, İzmir Kâtip Çelebi University
Prof.Dr. Alev Ayşe TORUN, Marmara University
Prof.Dr. Ali ALAGÖZ, Selçuk University
Prof.Dr. Ali DANIŞMAN, Ankara Social Sciences University
Prof.Dr. Ali HALICI, Başkent University
Prof.Dr. Ali AKDEMİR, İstanbul Arel University
Prof.Dr. Ali Ekber AKGÜN, Yıldız Teknik University
Prof.Dr. Argun KARACABEY, Altınbaş University
Prof.Dr. Asım SALDAMLI, Nişantaşı University
Prof.Dr. Asuman AKDOĞAN, Erciyes University
Prof.Dr. Aşkın KESER, Uludağ University
Prof.Dr. Atılhan NAKTİYOK, Atatürk University
Prof.Dr. Aykut BEDÜK, Selçuk University
Prof.Dr. Ayşen WOLF, Giresun University
Prof.Dr. Azmi YALÇIN, Çukurova University
Prof.Dr. Başaran ÖZTÜRK, Niğde Ömer Halisdemir University
Prof.Dr. Bekir DENİZ, Ardahan University
Prof.Dr. Belkis ÖZKARA, Afyon Kocatepe University
Prof.Dr. Bige AŞKUN, Marmara University
Prof.Dr. Birol MERCAN, Necmettin Erbakan University
Prof.Dr. Bülent GÜLÇUBUK, Marmara University
Prof.Dr. Bünyamin AKDEMİR, İnönü University
Prof.Dr. Coşkun Can AKTAN, Dokuz Eylül University
Prof.Dr. Celil ÇAKICI, Mersin University
Prof.Dr. Cemal ZEHİR, Yıldız Teknik University
Prof.Dr. Cenk SÖZEN, Başkent University
Prof.Dr. Çağatay ÜNÜSAN, Karatay University
Prof.Dr. Çetin BEKTAŞ, Gaziosmanpaşa University
Prof.Dr. Çiğdem KIREL, Anadolu University
Prof.Dr. Deniz Elber BÖRÜ, Marmara University
Prof.Dr. Doğan Nadi LEBLEBİCİ, Hacettepe University
Prof.Dr. Dursun BİNGÖL, Türk Hava Kurumu University
Prof.Dr. Edip ÖRÜCÜ, Balıkesir University
Prof.Dr. Engin YILDIRIM, Constitutional Court Member
Prof.Dr. Enver AYDOĞAN, Gazi University
Prof.Dr. Erşan SEVER, Aksaray University
Prof.Dr. Enver AYDOĞAN, Gazi University
Prof.Dr. H.Bahadır AKIN, Necmettin Erbakan University
Prof.Dr. Halim KAZAN, İstanbul University
Prof.Dr. Haluk TANRIVERDİ, İstanbul University
Prof.Dr. Harun DEMİRKAYA, Kocaeli University

Prof.Dr. Hasan TUTAR, Sakarya University
Prof.Dr. H. Mustafa PAKSOY, Gaziantep University
Prof.Dr. İsmail BAKAN, Kahramanmaraş Sütçü İmam University
Prof.Dr. Kadir ARDIÇ, Sakarya University
Prof.Dr. Kazım Özkan ERTÜRK, Düzce University
Prof.Dr. Kemal CAN, Çukurova University
Prof.Dr. Kemal BİRDİR, Mersin University
Prof.Dr. Muhsin HALİS, Kocaeli University
Prof.Dr. Mustafa TAŞLIYAN, Kahramanmaraş Sütçü İmam University
Prof.Dr. Nejat BASIM, Başkent University
Prof.Dr. Orhan ÇOBAN, Selçuk University
Prof.Dr. Pınar Süral ÖZER, Dokuz Eylül University
Prof.Dr. Reyhan Ayşen WOLF, Giresun University
Prof.Dr. Rıfat IRAZ, Selçuk University
Prof.Dr. Sadık ÖNCÜL, Cumhuriyet University
Prof.Dr. Sedat MURAT, İstanbul University
Prof.Dr. Sezer AKARCALI, Ankara University
Prof.Dr. Şebnem ASLAN, Selçuk University
Prof.Dr. Tahir AKGEMCİ, Selçuk University
Prof.Dr. Ünsal SİĞRİ, Başkent University
Prof.Dr. Yıldırım Beyazıt ÖNAL, Adana Bilim ve Teknoloji University
Prof.Dr. Yılmaz GÖKŞEN, Dokuz Eylül University
Prof.Dr. Zeliha SEÇKİN, Aksaray University

International

Ord.Prof.Dr. Patrizia ZAGOLI, Università Degli Studi Firenze, Italy
Prof.Dr. Anis KHASANOV, Plekhanov Russian University of Economics
Prof.Dr. Alyona BALTABAYEVA, Ahmet Yesevi University, Kazakhstan
Prof.Dr. Akmaral SARGIKBAEVA, Al Farabi Kazak Milli University
Prof.Dr. Amanbay MOLDIBAEV, Taraz Devlet Üniversitesi
Prof.Dr. Cem TANOVA, Eastern Mediterranean University TRNC
Prof.Dr. Cholpon TOKTOSUNOVA Kırgızistan Devlet Ekonomi Üniversitesi
Prof.Dr. Cihan COBANOGLU, University of South Florida Sarasota-Manatee
Prof.Dr. Çağlar ÖZEL, International Cyprus University TRNC
Prof.Dr. Emin CİVİ, University of New Brunswick, Canada
Prof.Dr. Erdoğan EKİZ, King Abdülaziz University, Saudi Arabia
Prof.Dr. Fevzi OKUMUS, University of Central Florida Orlando
Prof.Dr. Gulmira ABDİRASULOVA Kazak Kızlar Devlet Pedagoji Üniversitesi
Prof.Dr. Harun ŞEŞEN, European University of Lefke TRNC
Prof.Dr. Hasan KILIÇ, Eastern Mediterranean University TRNC
Prof.Dr. Hüseyin ARASLI, Eastern Mediterranean University TRNC
Prof.Dr. Imran HAFEEZ, GC University, Pakistan
Prof.Dr. Janusz Slodczyk, Opole University, Poland
Prof.Dr. Latigina NATALYA Shevçenko Devlet Üniversitesi
Prof.Dr. Lile TANDİLAVA Shota Rustavelli Üniversitesi
Prof.Dr. Ljiljana MARKOVIC, University of Belgrade, Serbia
Prof.Dr. Latigina NATALYA, Shevçenko Devlet Üniversitesi
Prof.Dr. Levent ALTINAY, Oxford Brookes University, UK
Prof.Dr. Lile TANDİLAVA, ShotaRustavelli Üniversitesi
Prof.Dr. Ljiljana MARKOVIC, University of Belgrade, SERBIA

Prof.Dr. Luis V. Casaló Ariño, Universidad de Zaragoza, Spain
 Prof.Dr. Mijalce GJORGIEVSKI, University of Tourism and Management in Skopje
 Prof.Dr. Mustafa İLKAN, Eastern Mediterranean University TRNC
 Prof.Dr. Nadejda HAN, Karaganda Devlet Üniversitesi
 Prof.Dr. Noufissa El Moujaddidi, Mohamed V University - Rabat. Morocco
 Prof.Dr. Osman KARATEPE, Eastern Mediterranean University TRNC
 Prof.Dr. Patrizia ZAGNOLI, Università degli Studi Firenze Italy
 Prof.Dr. Pece NEDANOVSKI, Ss. Cyril and Methodius University, Republic of Macedonia
 Prof.Dr. Rajendra PATIL, University of Mumbai, India
 Prof.Dr. Salih Turan KATIRCIOĞLU, Eastern Mediterranean University TRNC
 Prof.Dr. Sami FETHİ, Eastern Mediterranean University TRNC
 Prof.Dr. Savo ASHTALKOSKI, FON University, Republic of Macedonia
 Prof.Dr. Salaheddin ABOSEDRA, Emirates American University
 Prof.Dr. Selyutin Vlademir DMITRIYEVICH, Oryol State University
 Prof.Dr. Slagjana STOJANOVSKA, Integrated Business Faculty, Macedonia
 Prof.Dr. Tarek Abdellatif, University of Supetech, Tunis
 Prof.Dr. Tofiq ABDÜLHASANLI, Azərbaycan Devlet İktisat Üniversitesi
 Prof.Dr. Zarylbek KUDABAEV, American University of Central Asia Kırgızistan
 Prof.Dr. Zhakipbek ALTAEV Al Farabi Kazak Milli Üniversitesi
 Prof.Dr. Zharkynbike SULEIMENOVA, Kazhak Kızlar Devlet Pedagoji Üniversitesi
 Assoc.Prof.Dr. Ali ÖZTÜREN, Eastern Mediterranean University TRNC
 Assoc.Prof.Dr. Anas Aloudat, American University in the Emirates, UAE
 Assoc.Prof.Dr. Biljana CHAVKOSKA, International Balkan University, Macedonia
 Assoc.Prof.Dr. Carlos Orús Sanclemente, Universidad de Zaragoza, Spain
 Assoc.Prof.Dr. Daniel Belanche Gracia, Universidad de Zaragoza, Spain
 Assoc.Prof.Dr. Deniz İŞÇİOĞLU, Eastern Mediterranean University TRNC
 Assoc.Prof.Dr. Doriana DERVISHI, University of Tirana, Albania
 Assoc.Prof.Dr. Ferruh TUZCUOĞLU, Azərbaycan Devlet İktisat University
 Assoc.Prof.Dr. Gadaf REXHEPI, South East European University
 Assoc.Prof.Dr. Gözde İNAL KIZILTEPE, European University of Lefke TRNC
 Assoc.Prof.Dr. İlhan DALCI, Eastern Mediterranean University TRNC
 Assoc.Prof.Dr. Ljupcho EFTIMOV, Ss Cyril and Methodius University in Skopje, Macedonia
 Assoc.Prof.Dr. Madalina-Teodora ANDREI, Spiru Haret University, Bucharest, Romania
 Assoc.Prof.Dr. Mahir Hamidov AMEA Z. Bünyadov Serqşunaslıq İnstitut, Azərbaycan
 Assoc.Prof.Dr. Melih MADANOGLU, Florida Atlantic University US
 Assoc.Prof.Dr. Minura Lucia NACHESCU, West University of Timiosara Romania
 Assoc.Prof.Dr. Phouphet KYOPHILAVONG, National University of Laos
 Assoc.Prof.Dr. Slavcho CHUNGURSKI, FON University - Skopje, Macedonia
 Assoc.Prof.Dr. Țarcă Naiana NICOLETA, University of Oradea, Romania
 Assoc.Prof.Dr. Vasilis Leontitsis Brighton University, UK İngiltere
 Assoc.Prof.Dr. Vătuiu TEODORA, Universitatea Titu Maiorescu - Bucuresti, Romania
 Asst.Prof.Dr. Ahmad ALBATTAT, Ammon Applied University, Kazakhstan
 Asst.Prof.Dr. Aktolkin ABUBAKIROVA, Ahmet Yesevi University, Kazakhstan
 Asst.Prof.Dr. Ali BAVİK, University of Otago, New Zealand
 Asst.Prof.Dr. Amjad AMIN, University of Peshawar, Pakistan
 Asst.Prof.Dr. Aviral Kumar TIWARI, IBS/IFHE Hyderabad, India
 Asst.Prof.Dr. Aynur GAZANFERKIZI, Bakü Euroasian University, Azerbaijan
 Asst.Prof.Dr. Azamat MAKSÜDÜNOV, Kyrgyz-Turkish Manas University
 Asst.Prof.Dr. Belal SHNEIKAT, University of Kyrenia TRNC
 Asst.Prof.Dr. Bakıt TURDUMAMBETOV, Kyrgyz-Turkish Manas University

Asst.Prof.Dr. Eliann (Eli) R. CARR, Psychology College of Arts Sciences Heritage University
 Asst.Prof.Dr. Ece MÜEZZİN, Cyprus Social Sciences TRNC
 Asst.Prof.Dr. Dinmukhamed KELESBAYEV, Ahmet Yesevi University, Kazakhstan
 Asst.Prof.Dr. Faisal RANA, Effat University, KSA
 Asst.Prof.Dr. Hamzah ELREHAIL, American University in the Emirates
 Asst.Prof.Dr. Hamed MAHADEEN, Applied Science University, Jordan
 Asst.Prof.Dr. İbrahim ALSINI, King Abdulaziz University
 Asst.Prof.Dr. Ibrahim HARAZNEH, Middle East University, Jordan
 Asst.Prof.Dr. Jana ILİEVA, University of Tourism and Management in Skopje
 Asst.Prof.Dr. Kubilay GOK, Winuna University, US
 Asst.Prof.Dr. Ljubisa STEFANOSKI, International Balkan University, Macedonia
 Asst.Prof.Dr. Mahlagha DARVISHMOTEVALLI, Near East University TRNC
 Asst.Prof.Dr. Mohamed SHAMOUT, American University in the Emirates
 Asst.Prof.Dr. Mohammad Fahmi AL-ZYOUD, Al -Ahliyya Amman University, Jordan
 Asst.Prof.Dr. Muhammad ASIF, Science and Information Technology Uni., Pakistan
 Asst.Prof.Dr. Muhammad Razzaq ATHAR, Arid Agriculture University, Rawalpindi
 Asst.Prof.Dr. Murad Abdurrahman BEIN, Cyprus International University TRNC
 Asst.Prof.Dr. Nazarbayev KARİMOV, Khazar University/Bku-Azerbaijan
 Asst.Prof.Dr. Nuran ÖZE, Near East University TRNC
 Asst.Prof.Dr. Olusegun A. OLUGBADE, European University of Lefke TRNC
 Asst.Prof.Dr. Raad Meshall AL-TALL, Jadara University, Jordan
 Asst.Prof.Dr. Raouf JAZIRI, University of Jeddah, Kingdom of Saudi Arabia
 Asst.Prof.Dr. Suhail Mohammad GHOUSE, Dhofar University, Oman
 Asst.Prof.Dr. Seyil NAJIMUDINOVA, Kyrgyz-Turkish Manas University, Kyrgyzstan
 Asst.Prof.Dr. Tolga GÖK, Kyrgyz-Turkish Manas University, Kyrgyzstan
 Asst.Prof.Dr. Ülkü TOSUN, Cyprus Social Sciences University TRNC
 Asst.Prof.Dr. Umar HAYAT, Quaid-i Azam University, Pakistan
 Asst.Prof.Dr. Vesna Stanković Pejnović, Institute of Political Studies, Belgrade, Serbia
 Dr. Abolfazi NAJI, Shhre Rey Azad University, Iran
 Dr Choo Ling SUAN, University Utara, Malaysia
 Dr. Denisa MAMİLLO, European University of Tirana
 Dr. Dinuca Elena CLAUDIA, Titu Maiorescu University Bucharest, Romania
 Dr. Grzegorz ZAJAC, Jagiellonian University, Polonya
 Dr. Ilir REXHEPI, AAB Collage, Prishtina Kosovo
 Dr. Jantore JETIBAYEV, Ahmet Yesevi University, Kazakhstan
 Dr. Jason LAM, Multimedia University, Malaysia
 Dr. Khaled Jamal MEGDADI, Counsellor to the Director-General for Communication and
 Public Relations National Resources Investment, Amman-Jordan
 Dr. Maher Ahmad ALATAILAT, Girne American University, Cyprus
 Dr. Matanat AMRAHOVA, Azerbaijan Devlet İktisat Üniversitesi UNEC
 Dr. Elena RADICCHI, Università Degli Studi Firenze, Italy
 Dr. Sabit BAYMAGANBETOV, Ahmet Yesevi University, Kazakhstan
 Dr. Sakher ALNAJDAMI, Amman Arab University, Jordan
 Dr. Sia Bik KAI, Universiti Tunku Abdul Rahman, Malaysia
 Dr. Steven Chong Shyue CHUAN, Universiti Tunku Abdul Rahman, Malaysia
 Dr. Tee Lain TZE, Universiti Kebangsaan, Malaysia
 Dr. Ulanbek ALİMOV, Kyrgyz-Turkish Manas University, Kyrgyzstan

PEER REVIEW COMMUTTEE

Assoc.Prof.Dr. Ayşe GÜNSEL, Kocaeli University
Assoc.Prof.Dr. Abdullah ÇALIŞKAN, Toros University
Assoc.Prof.Dr. Adnan KALKAN, Mehmet Akif Ersoy University
Assoc.Prof.Dr. Ali CAN, Selçuk University
Assoc.Prof.Dr. Ali Murat ALPARSLAN, Mehmet Akif Ersoy University
Assoc.Prof.Dr. Bahattin KARADEMİR, Çukurova University
Assoc.Prof.Dr. Battal YILMAZ, Ahi Evran University
Assoc.Prof.Dr. Berrin FİLİZÖZ, Cumhuriyet University
Assoc.Prof.Dr. Bülent KARA, Niğde Ömer Halisdemir University
Assoc.Prof.Dr. Cafer TOPALOĞLU, Muğla Sıtkı Koçman University
Assoc.Prof.Dr. Didem RODOPLU ŞAHİN, Kocaeli University
Assoc.Prof.Dr. Duygu KIZILDAĞ, İzmir Demokrasi University
Assoc.Prof.Dr. H.Ebru Erdost Çolak, Ankara University
Assoc.Prof.Dr. Ebru GÜNEREN, Nevşehir Hacı Bektaş Veli University
Assoc.Prof.Dr. Efe EFEOĞLU, Adana Bilim Teknoloji University
Assoc.Prof.Dr. Emin SÜEL, Aksaray University
Assoc.Prof.Dr. Erdoğan KAYGIN, Kafkas University
Assoc.Prof.Dr. Erkan Turan DEMİREL, Fırat University
Assoc.Prof.Dr. Ertuğrul YILDIRIM, Bülent Ecevit University
Assoc.Prof.Dr. Esra DİNÇ, Marmara University
Assoc.Prof.Dr. Fatih ÇETİN, Niğde Ömer Halisdemir University
Assoc.Prof.Dr. Figen AKÇA, Uludağ University
Assoc.Prof.Dr. Hakan TUTGUT, Başkent University
Assoc.Prof.Dr. Haluk DUMAN, Aksaray University
Assoc.Prof.Dr. Harun YILDIZ, Bandırma 17 Eylül University
Assoc.Prof.Dr. Haşim AKÇA, Çukurova University
Assoc.Prof.Dr. Hayrettin ZENGİN, Sakarya University
Assoc.Prof.Dr. Hüseyin GÜLER, Çukurova University
Assoc.Prof.Dr. Hüseyin KOÇAK, Afyon Kocatepe University
Assoc.Prof.Dr. Hüseyin ÜNLÜ, Aksaray University
Assoc.Prof.Dr. İbrahim DURAK, Pamukkale University
Assoc.Prof.Dr. İbrahim EKŞİ, Gaziantep University
Assoc.Prof.Dr. İbrahim ŞAHİN, Aksaray University
Assoc.Prof.Dr. İrge ŞENER, Çankaya University
Assoc.Prof.Dr. İsmail AKBAL, Aksaray University
Assoc.Prof.Dr. Köksal HAZIR, Toros University
Assoc.Prof.Dr. Korhan KARCIOĞLU, Nevşehir Hacı Bektaş University
Assoc.Prof.Dr. Leyla BAHAR, Mersin University
Assoc.Prof.Dr. Lütfi ARSLAN, İstanbul Medeniyet University
Assoc.Prof.Dr. Mahmut HIZIROĞLU, Ankara Sosyal Bilimler University
Assoc.Prof.Dr. Mehmet ALTINÖZ, Hacettepe University
Assoc.Prof.Dr. Mehmet İNCE, Mersin University
Assoc.Prof.Dr. Melih SALMAN, Aksaray University
Assoc.Prof.Dr. Munise ILIKKAN ÖZGÜR, Aksaray University
Assoc.Prof.Dr. Murat YALÇINTAŞ, İstanbul Ticaret University
Assoc.Prof.Dr. Mustafa BÜTE, İstanbul University
Assoc.Prof.Dr. Mustafa Fedai ÇAVUŞ, Osmaniye Korkut Ata University
Assoc.Prof.Dr. Müjdat AVCI, Dokuz Eylül University

Assoc.Prof.Dr. Neslihan DERİN, İnönü University
Assoc.Prof.Dr. Nihat GÜLTEKİN, Harran University
Assoc.Prof.Dr. Nilsun SARIYER, Muğla Sıtkı Koçman University
Assoc.Prof.Dr. Oğuz KUTLU, Çukurova University
Assoc.Prof.Dr. Ömer Okan FETTAHLIOĞLU, Sütçü İmam University
Assoc.Prof.Dr. Ömer TUNÇ, Süleyman Demirel University
Assoc.Prof.Dr. Özgür DEMİRTAŞ, İnönü University
Assoc.Prof.Dr. Recep ÇİÇEK, Niğde Ömer Halisdemir University
Assoc.Prof.Dr. Seçil FETTAHLIOĞLU, Sütçü İmam University
Assoc.Prof.Dr. Sema POLATÇI, Gaziosmanpaşa University
Assoc.Prof.Dr. Selçuk PEKER, Necmettin Erbakan University
Assoc.Prof.Dr. Semih SORAN, Özyeğin University
Assoc.Prof.Dr. Serap ÇOBAN, Nevşehir Hacı Bektaş Veli University
Assoc.Prof.Dr. Serkan DİRLİK, Muğla Sıtkı Koçman University
Assoc.Prof.Dr. Sevtap SARIOĞLU UĞUR, Uşak University
Assoc.Prof.Dr. Suat BEGEÇ, Türk Hava Kurumu University
Assoc.Prof.Dr. Süleyman BOLAT, Aksaray University
Assoc.Prof.Dr. Tarık SEVİNDİ, Aksaray University
Assoc.Prof.Dr. Vedat BAL, Manisa Celal Bayar University
Assoc.Prof.Dr. Yaşar AYYILDIZ, Abant İzzet Baysal University
Assoc.Prof.Dr. Yunus DEMİRLİ, Abant İzzet Baysal University
Assoc.Prof.Dr. Zekeriya NAS, Van Yüzüncü Yıl University
Asst.Prof.Dr. Omar Khalid Bhatti, Antalya Bilim University
Asst.Prof.Dr. Ahmet ÇAKIROĞLU, Aksaray University
Asst.Prof.Dr. Ahmet TÜRKMEN, Aksaray University
Asst.Prof.Dr. Ali ANTEPLİ, Selçuk University
Asst.Prof.Dr. Ali Kerim ÖNER, Aksaray University
Asst.Prof.Dr. Alper GEDİK, Selçuk University
Asst.Prof.Dr. Aral Gökçen NOYAN, İstanbul Yeniüzyıl University
Asst.Prof.Dr. Ayben KOY, İstanbul Ticaret University
Asst.Prof.Dr. Ayşe GÖKÇEN KAPUSUZ, Selçuk University
Asst.Prof.Dr. Burak Murat DEMİRÇİVİ, Aksaray University
Asst.Prof.Dr. Bengü HIRLAK, Kilis 7 Aralık University
Asst.Prof.Dr. Bilge AKSAY, Adana Bilim ve Teknoloji University
Asst.Prof.Dr. Bora YILDIZ, İstanbul University
Asst.Prof.Dr. Cemil SÜSLÜ, İskenderun Teknik University
Asst.Prof.Dr. Durdu Mehmet BİÇKES, Nevşehir Hacı Bektaş University
Asst.Prof.Dr. Elnur Hasan MİKAİL, Kafkas University
Asst.Prof.Dr. Ertuğrul KARAKAYA, Kırıkkale University
Asst.Prof.Dr. Ercan ÇİÇEK, Mersin University
Asst.Prof.Dr. Esra Gökçen KAYGISIZ, Giresun University
Asst.Prof.Dr. Gamze Ebru ÇİFTÇİ, Hitit University
Asst.Prof.Dr. M.Faruk ÖZÇINAR, Aksaray University
Asst.Prof.Dr. Fikret ATEŞ, Başkent University
Asst.Prof.Dr. Güzin KIYIK KICIR, Anadolu University
Asst.Prof.Dr. Gökhan ARASTAMAN, Hacettepe University
Asst.Prof.Dr. Gülbahar KARABULUT, Aksaray University
Asst.Prof.Dr. Gülbeniz AKDUMAN, Fatih Sultan Mehmet University
Asst.Prof.Dr. Hatice AĞCA, Aksaray University
Asst.Prof.Dr. Hüseyin KOÇARSLAN, Selçuk University

Asst.Prof.Dr. İbrahim YALÇIN, Niğde Ömer Halisdemir University
Asst.Prof.Dr. İsmail GÖKDENİZ, Kırıkkale University
Asst.Prof.Dr. Leyla İÇERLİ, Aksaray University
Asst.Prof.Dr. Mehmet Ali AKTAŞ, Aksaray University
Asst.Prof.Dr. Mehmet TUNCER, Aksaray University
Asst.Prof.Dr. Murat AKKUŞ, Aksaray University
Asst.Prof.Dr. Mustafa KARABACAK, Selçuk University
Asst.Prof.Dr. Mustafa KARACA, İnönü University
Asst.Prof.Dr. Mustafa KARACA, Karamanoğlu Mehmetbey University
Asst.Prof.Dr. Nilay KÖLEOĞLU, Çanakkale Onsekiz Mart University
Asst.Prof.Dr. Nurullah UMARUSMAN, Aksaray University
Asst.Prof.Dr. Özgür ÇINARLI, Aksaray University
Asst.Prof.Dr. Refik TURAN, Aksaray University
Asst.Prof.Dr. Sena ERDEN AYHÜN, Çanakkale Onsekiz Mart University
Asst.Prof.Dr. Selva STAUB, Bandırma Onyedli Eylül University
Asst.Prof.Dr. Suna MUĞAN ERTUĞRAL, İstanbul University
Asst.Prof.Dr. Şükrü APAYDIN, Nevşehir Hacı Bektaş University
Asst.Prof.Dr. Vasıf ABİYEYEV, Aksaray University
Asst.Prof.Dr. Volkan IŞIK, Aksaray University
Asst.Prof.Dr. Serap TAŞKAYA, Aksaray University
Asst.Prof.Dr. Şükran GÖLBAŞI, Haliç University
Asst.Prof.Dr. Vesile ÖZÇİFÇİ, Aksaray University
Asst.Prof.Dr. Yücel EROL, Gaziosmanpaşa University
Asst.Prof.Dr. Zafer ADIGÜZEL, İstanbul Medipol University
Asst.Prof.Dr. Zeki UÇAR, Bitlis Eren University
Asst.Prof.Dr. Zeynep HATİPOĞLU, Nişantaşı University
Lect. Memiş KARAER, Selçuk University
Lect. Şükrü GÜVEN, Selçuk University
Lect. Uğur UĞUR, Cumhuriyet University

A Review of the Social Characteristics of Entrepreneurship

CONTENTS

	Page
Presentation	2
Thanks To	3
Institutions of the Authors	4
Congress Program	5
Advisory Board	7
Organising Committee	8
Scientific Committee	11
Peer Review Commuttee	15
Name of Paper	
Author(s)	
Oltu Taşı Sektöründe Pareto Analizi Uygulaması ve Pazarlama Sorunlarının Diğer Kategorik Sorunlara Kıyasla Önem Derecesinin Belirlenmesi Inst. Hakan HAS	25
Ticaret ve Lojistik İçin Geleceğin Kavramı: E-Ticaret Lojistiği Assoc. Prof. Dr. Harun YILDIZ, Res. Assist. Ahmed Yusuf SARIHAN	37
Uygulamalı Girişimcilik Eğitiminin Etkinliği Ve Girişimcilik Eğilimine Etkisi Assoc. Prof. Dr. Harun YILDIZ, Prof. Dr. Cemal ZEHİR	49
Türkiye’de Sağlık Sektöründe Örgütsel Davranış Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi Asst. Prof. Dr. Hatice AĞCA	59
Türkiye’de Kadın Girişimciliği Ve Kadın Girişimci Profili Üzerine Bir Analiz Prof. Dr. Mehmet MARANGOZ, Asst. Prof. Dr. Filiz DAŞKIRAN, Assoc. Prof. Dr. Hatice ÖZKOÇ	70
Türkiye’de Yeni Büyükşehir Belediyesi Modelinin Kamu Değeri Yönetimi Yaklaşımı İle Değerlendirilmesi Haydar Ali DEMİRHAN	86
Mutluluk Ekonomisi Dr. Hayrettin UZUNOĞLU, Asst. Prof. Dr. Ceren AYDEMİR	98
Parçalı Bütünlükten Bütünleştirici Sanata Hülya KANDEMİR KANBER	107
1992’ de Kurulan Devlet Üniversiteleri Üzerine Bölgesel Veri Zarflama Analizi Uygulaması Prof. Dr. Ahmet ERGÜLEN, Assoc. Prof. Dr. Fatih Mehmet ÖCAL, İbrahim HARMANKAYA	120
Girişimcilik Etkinliği Üzerinde Bilgi İletişim Teknolojilerinin Etkileri Inst. İlkey DEMİRALAY, Asst. Prof. Dr. Tülay DEMİRALAY, Inst. Özdemir YAVAŞ	132
Beş Faktör Kişilik Özellikleri ve Temel Motivasyon Kaynakları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi Dr. İnan ERYILMAZ, Asst. Prof. Dr. Şener ODABAŞOĞLU	148
Örgüt Kuramları Perspektifinden Liderin Gücüne İlişkin Bir Çözümleme ve Pelz Etkisi Dr. İnan ERYILMAZ, Asst. Prof. Dr. Şener ODABAŞOĞLU	155
Yüksek Devir Daim Altındaki Pratik Eğitimde Stajyerler Arasında Optimal İş Gücü Dağılımı Asst. Prof. Dr. Işlay TALAY	163
Denetim Ücretlerinin Bağımsız Denetimin Kalite ve Katma Değeri Üzerine Etkisi Inst. Kadir GÖKOĞLAN, Assoc. Prof. Dr. Ahmet TANÇ	17
Oecd Ülkelerinin Temel Öğrenim Yeteneği, Rekabet Ve Yenilik Odaklı Yükseköğretim Başarısının Ulusal Rekabet Başarısı Üzerindeki Etkisi: Panel Veri Analizi Karahan KARA	191

Çocuk Hikâye Kitaplarının İncelenmesi Assoc. Prof. Dr. Ayfer ŞAHİN, Kevser Helin YILDIZ	204
Otel İşletmelerinde Yönetici Özerkliği, Stratejik Kontrol, Örgütsel Politika ve Stratejik Planlama Etkinliği İlişkisi: Antalya İli Örneği – 238 Assoc. Prof. Dr. Korhan KARACAOĞLU, Inst. Fatih SAYDAM	217
Turizm Kongrelerinde Yer Alan Gastronomi Bildirilerinin Değerlendirilmesi Res. Assist. Mehmet BOYRAZ, Assoc. Prof. Dr. Mustafa SANDIKCI	231
Coğrafi İşaretli Ürünler ve Afyonkarahisar Örneği Res. Assist. Mehmet BOYRAZ	241
Yarışmacıların Demografilerinin, Karar Verme Süreçlerinin ve Motivasyonlarının İncelenmesi: Ulusal Aşçılar ve Pastacılar Şampiyonası Örneği Res. Assist. Mehmet BOYRAZ, Res. Assist. A. Semih MUTLU, Hülya MUTLU	251
Yerel Yönetimlerde Kurumsal Bağlılığın Bireysel Performansa Etkisine İlişkin Bir Araştırma Prof. Dr. Mustafa Fedai ÇAVUŞ, Mehmet Celal ÖZDEMİR	261
İş Sağlığı ve Güvenliği Algısının Çalışan Memnuniyeti Üzerindeki Etkisi: Kamu Hastanesinde Bir Araştırma Mehmet Emin EREN, Assoc. Prof. Dr. Metin KAPLAN	279
Aksaray Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Öğrenci Sınav Sisteminin Elektronik Ortamda Gerçekleştirilmesi ve Sonuçlarının Değerlendirmesi – 382 Assoc. Prof. Dr. Melih N. SALMAN, Asst. Prof. Dr. Tarık YILMAZ	295
Aksaray Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Mesleki Tutum ve Öz Yeterlilik Düzeylerinin Tespiti Assoc. Prof. Dr. Melih Nuri SALMAN, Rabia KENTLİ	304
How Much to Grow? Change in the Organizational Culture of Enterprises That Become Multinational and Effects of Internationalization, a Research in Textile Industry Asst. Prof. Dr. Meriç Esat BEBİTOĞLU	323
Psikanaliz Temelli Davranış Yönetimi Uygulamalarının Öğrencilerin Problem Çözme Becerileri Üzerindeki Etkililiği Nurdan KAVAKLI, Miray ÖZÖZEN DANACI, Gülşah TIKIZ	342
Gönüllülük Faaliyetlerinin Sosyal İnovasyon ve İnovasyon Algılarıyla İlişkisi: Z Kuşağı Üzerine Bir Çalışma Asst. Prof. Dr. Murat ESEN, Reşat ŞEKERDİL	350
Adli Muhasebe Kavramı ve Finans Sektörü Açısından İncelenmesi Asst. Prof. Dr. Bülent GÜNCELER, Asst. Prof. Dr. Murat KESEBİR	362
Personel Güçlendirmenin Örgütsel Bağlılık Üzerine Etkisini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma Murat TATLI	375
Örgütsel Adalet Algısının Örgütsel Özdeşleşme Üzerine Etkisini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma Asst. Prof. Dr. Ferda ÜSTÜN, Murat TATLI	386
İş Yerinde Psikolojik Yıldırma (Mobbing) Münir ZEYREK	395
Babacan Liderlik Çalışmaya Tutkunluğu Nasıl Etkilemektedir? Kolektif Şükranın Aracı Rolü Res. Assist. Mustafa BEKMEZCİ Assoc. Prof. Dr. Bora YILDIZ	410
Mağusa Suriçi'ndeki Kilise Girişlerinin İncelenmesi Narmin Babazadeh ASBAGH, Assoc. Prof. Dr. Ege Uluca TÜMER	418
Çalışan ve İşveren Etkileşiminde Yeni Bir Paradigma: Psikolojik Sözleşme Prof. Dr. Himmet KARADAL, Inst. Nazik ERDAL AKYÜZ	446
Türkiye'de Sosyal Girişimlerin Haritalanmasına Yönelik Bir Sistem Modeli Tasarımı Merve DURMUŞ, Özge ŞEŞEN, Assoc. Prof. Dr. Nihan YILDIRIM	456

Avanos Çömlekçi Çamurunun Yüksek Sıcaklıkta Farklı Sır Bünyelerinde Kullanımı Inst. N.Nazende ÖZKANLI	471
Celal Sılay'ın Şiirlerinde Din Olgusu Assoc. Prof. Dr. Nurullah ULUTAŞ	479
Celal Sılay'ın Şiirlerinde Şüphe Olgusu Assoc. Prof. Dr. Nurullah ULUTAŞ	491
Türk Parası Kıymetini Koruma Kanunu (1567) - 32 Sayılı Karar Üzerinde Yapılan Değişikliklerin Türk Uluslararası Ticaret Hacmi Üzerindeki Etkileri Dr. Orkun BAYRAM	500
Osmanlı Devletinde Refahı Artırıcı Bir Kurumsal Yapı: Para Vakıfları Prof. Dr. Enver AYDOĞAN, Ress. Assist. Osman BENK	513
Sürdürülebilir Kalkınma İçin Yalın Yaklaşım Prof. Dr. Neslihan DERİN, Asst. Prof. Dr. Ömer Faruk DERİNDAĞ	527
Avlanma Teorisi Perspektifinden Kadınların Online (Çevrimiçi) Alışveriş Tercihini Etkileyen Faktörler Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi Özge ŞENYURT, Dr. Aybike Tuğba ÖZDEN, Begüm KOÇ, Prof. Dr. Zeliha ESER	551
Ethical Leadership Influences via the Role of Ethical Climate and Psychological Safety Assoc. Prof. Dr. Özgür DEMİRTAŞ, Asst. Prof. Dr. Durdu Mehmet BİÇKES, Asst. Prof. Dr. Mustafa KARACA	564
İnovasyon Performansı: Türk İşletmelerinin Analizi – 221 Asst. Prof. Dr. Durdu Mehmet BİÇKES, Assoc. Prof. Dr. Özgür DEMİRTAŞ, Dr. Celal YILMAZ, Asst. Prof. Dr. Mustafa KARACA	570
Hizmetkâr Liderliğin Örgütsel Vatandaşlık Davranışı ve Çalışanların Yaratıcılığı Üzerindeki Etkisi: Lidere Olan Güvenin Aracılık Etkisi Assoc. Prof. Dr. Özgür DEMİRTAŞ, Asst. Prof. Dr. Mustafa KARACA, Prof. Dr. Neslihan DERİN	581
Girişimcilik Değerleri ile Girişimcilik Algısı Arasındaki İlişkiler: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma Assoc. Prof. Dr. Özlem ÇETİNKAYA BOZKURT, Res. Assist. Funda KIRAN, Hanife GÜRBÜZ	587
İran Dönüşümünde Propaganda Dili Olarak Kullanılan Sosyal Afişler Asst. Prof. Dr. Rahşan F. AKGÜL	604
Kurumsallaşma Ve Hisselerin Halka Arzının Şirketlerin Ömürleri Üzerindeki Etkileri Rıdvan YAKA, Prof. Dr. Nilay ALÜFTEKİN SAKARYA	613
Vergi Ahlakı ve Uyumunu Açısından Yükseköğrenimin Rolü Asst. Prof. Dr. Emin BURLAS, Gökhan GÜNEY, Assoc. Prof. Dr. Rüştü YAYAR	630
Türkiye'deki İş Kümelerinin Vizyon ve Misyon İfadelerinin İçerik Analizi Assoc. Prof. Dr. Yücel EROL, Assoc. Prof. Dr. Rüştü YAYAR, Assoc. Prof. Dr. Ali Rıza İNCE	643
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Öğrencilerinin Ön Lisans Eğitimi ile Mesleki Kazanımlarının Belirlenmesi (Mimari Dekoratif Sanatlar Programı Örneği) Seda DİLAY	656
Örgütlerde Postmodern Yönetim Anlayışı ve Belirsizlik İlişkisi Üzerine Bir Tartışma Asst. Prof. Dr. Senem ALTAN	668
Türkiye'deki Sağlık Bakanlığına Bağlı Kadın Doğum Hastanelerinin Verimliliğinin Pabon Lasso Yöntemi ile Değerlendirilmesi Asst. Prof. Dr. Serap TAŞKAYA	675
Kurumsal Sosyal Sorumluluk Ve Muhasebe Meslek Etiği Asst. Prof. Dr. Sevgi SÜMERLİ SARIGÜL, Science Expert Şerife KARAGÖZ	685
Farklı Kültürlerde Boş Zaman Davranışları: Aleviler Örnekleme Res. Assist. Sevim KÜL AVAN, Prof. Dr. Suat KARAKÜÇÜK	696

Bir Macera Rekreasyonu Etkinliği Olan Sıcak Hava Balonu Uçuşu Yapan Bireylerin Serbest Zaman Tatmin Düzeylerinin İncelenmesi Res. Assist. Sevim KÜL AVAN, Assoc. Prof. Dr. Evren GÜÇER	711
Tarihsel Süreçte Türkiye’de Mekânsal Yoğunlaşma ve Sanayi Bölgelerinin Oluşumu – 352 Asst. Prof. Dr. Suna Muğan ERTUĞRAL, Prof. Dr. Mehtap ÖZDEĞER	722
Sanal Kaytarma Kavramı: İçerik Analizi – 274 Prof. Dr. Şebnem ASLAN, Ress. Assist. Seda UYAR	730
5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi Ve Kontrol Kanununun Yer Aldığı Tezlerin Tematik Açından İncelenmesi Prof. Dr. Şebnem ASLAN, Ress. Assist. Şerife GÜZEL, Huri TERCAN	748
Özgüven Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenilirliği ile Sağlık Çalışanlarında Sosyo-Demografik Farklılıkları Prof. Dr. Şebnem ASLAN, Ress. Assist. Şerife GÜZEL	766
Sermaye Akımlarına Yönelik Ekonomi Politikaları ve Oyun Teorisi Uygulaması Asst. Prof. Dr. Erdem TURGAN, Res. Assist. Şerif YÜKSEL	780
Uygulamalı Girişimcilik Eğitimlerinin Etkililiğinin Analizi: Nevşehir İlinde Gerçekleştirilen Girişimcilik Eğitimleri Üzerine Bir Araştırma Prof. Dr. Şevki ÖZGENER, Hatice DOĞAN	796
Sürdürülebilirlik Kapsamında Yeşil Nesil Restoranların Türkiye’deki Mevcut Durumu ve Gelişimi Res. Asst. Dr. Şule Ardıç YETİŞ, Res. Asst. Aybüke ÖZSOY	807
Çalışanlarda Başarı İhtiyacının Örgüt İçi Girişimcilik Üzerindeki Etkisini İncelemeye Yönelik Bir Araştırma Prof. Dr. Deniz ELBER BÖRÜ, Taha Yusuf ÇAKAREL	816
Köy Enstitüleri Sistemi’nin Siyasi ve Ekonomik Çizgi Üzerinde İncelenmesi Assoc. Prof. Dr. İsmail AKBAL, Talip KURŞUNCU	832
Kurumsal Yönetim Uygulamalarının Denetim Kalitesine Etkisi: Borsa İstanbul’da Ampirik Bir Araştırma Assoc. Prof. Dr. Şükran GÜNGÖR TANÇ, Tuğba ÇETİNEL	864
Eğitim Kalitesinin Girişimcilik Etkinliği Üzerindeki Etkisinde Algılanan Fırsatlar ve Girişimsel Niyetlerin Rolü Asst. Prof. Dr. Tülay DEMİRALAY, Inst. Özdemir YAVAŞ, Inst. İlkey DEMİRALAY	886
An Interpretation of Diversity Management Through the Lens of Sense-Making Approach Asst. Prof. Dr. M. Faruk ÖZÇINAR, Prof. Dr. Zeliha SEÇKİN	904
Girişimcilik Tutkusu Ve Tutkulu Liderlik Üzerine Bir Literatür İncelemesi Yasemin GÜLBAHAR, Prof. Dr. Himmet KARADAL	912
Algılanan Psikolojik Güçlendirmenin İç Girişimciliğe Etkisi Üzerine Bir Araştırma Prof. Dr. Yavuz DEMİREL, Berkan GÜNGÖR	926
Sosyal Zekânın Bilgi Paylaşımı Üzerine Etkisi: Akademisyenler Üzerine Bir Çalışma Prof. Dr. Yavuz DEMİREL, Funda CİVEK	946
Girişimcilik Açısından Polonya’daki Türk Tekstil Yatırımları Evren DİNÇER, Yusuf DEMİRGÜL	962
İş Yeri zorbalığı ve İş Yeri Nezaketsizliğinin Algılanan Stres Üzerine Etkisi: Sağlık Kurumlarında Bir Araştırma Assoc. Prof. Dr. Yücel EROL, Gözde AKAY, Nilüfer Ceren AYDIN	968
Hizmet Sektöründe Yalın Üretim: Bir Bankada Değer Akış Haritalama Uygulaması Assoc. Prof. Dr. Nuri Özgür DOĞAN, Bahşende TAŞDEMİR	980
Yoğun Rekabet Ortamında Performans Değerlendirme: İç Anadolu Bölgesindeki Devlet Üniversitelerinin, Veri Zarflama Analizi Yöntemiyle Performans Ölçümü Prof. Dr. Ahmet ERGÜLEN, Prof. Dr. Halim KAZAN Inst. Zeynep ÜNAL	995

Göz Hareketleri ile Duyarsızlaştırma ve Yeniden İşleme (EMDR)'nin Sınav Kaygısı Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi Zuhal ASARLI TOKGÖZ	1007
Prospective ELT Students' Opinions About Noise Levels in Language Classrooms Gülşah TIKIZ, Mızrap BULUNUZ, Miray ÖZÖZEN DANACI, Nurdan KAVAKLI	1021
Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi Sonrasında “Y” Ve “Z” Kuşağının Girişimcilik Niyetinde Farklılık Oluşur Mu? Kahta MYO Örneği Dr. Gülşen KIRPIK	1033
İmalat İşletmelerinde Çalışan Sessizliği ve Örgütsel Yabancılaşma Düzeylerinin ve Aralarındaki İlişkinin İncelenmesi Prof. Dr. H. Mustafa PAKSOY, Asst. Prof. Dr. Erhan KILINÇ, Asst. Prof. Dr. Hüseyin KOÇARSLAN, Zeynep YILDIZ	1053
Demografik Özellikler ve İş Tatmini: Otel İşletmelerinde Bir Araştırma Assoc. Prof. Dr. Metin KAPLAN, Inst. Hatice UÇAK	1070
Dil Öğreniminde Neolojizm Asst. Prof. Dr. İrfan TOSUNCUOĞLU	1079
Sadrazam Mahmut Şevket Paşa Suikasti'nin İngiliz Basınına Yansımaları ve İngiltere-Osmanlı Devleti İlişkilerine Etkileri Assoc. Prof. Dr. İsmail AKBAL, Asst. Prof. Dr. Özgür ÇINARLI	1089
Siyasal Katılımda Psikolojik Değişkenlerin Rolü Üzerine Bir Deneme: Olumlu ve Olumsuz Psikolojik Değişkenler Assoc. Prof. Dr. İsmail AKBAL	1111
İttihatçıların Tedhiş ve Korku Cinayetleri: Ahmet Samim Cinayeti Assoc. Prof. Dr. İsmail AKBAL	1125
1945-1960 Yılları Arasında Siyasal İktidar – Muhalefet İlişkileri: Siyasal Tahammülsüzlük, Partizanlık Ve Fanatizm Dr. İsmail SAFİ	1137
The Effect of Supervisor Incivility on Belongingness, Self-esteem Need Threats and Self-Presentational Behaviors of Employees: The Moderating Role of Individual Honor Orientation Dr. K. Duygu ERDAŞ	1149
Impact of Cyber Incivility on Exemplification, Self-promotion and Aggressiveness in an Online Context Dr. K. Duygu ERDAŞ	1162
Lider Öğretmenlik Yedinci Sanattan Öğrenilebilir mi? Lecturer Mehmet Akif ÇAKIRER	1174
İş Karakteristikleri İle İş Doyumu Arasındaki İlişki Üzerine Bişkek Konaklama İşletmelerinde Bir Alan Araştırması Asst. Prof. Dr. Mehmet ULUTAŞ	1189
Stratejik Performans Yönetiminde Muhasebe Bilgi Sisteminin Rolü Assoc. Prof. Dr. Rahmi YÜCEL	1205
Asimetrik Bilgi ve Bütçesel Gevşeklik İlişkisinde Bütçesel Katılımın Rolü Assoc. Prof. Dr. Rahmi YÜCEL	1214
Eğitimcilerin Duygusal Zekâ Düzeylerini Ölçmeye Yönelik Ölçek Geliştirme Çalışması Res. Assist. Esin Bengü CERAN, Res. Assist. Selçuk YEKE	1223
İş Arkadaşlarının Kaytarma Davranışlarının Örgütsel Vatandaşlık Davranışa Etkisinde Örgütsel Bağlılığın Aracılık Rolü Semih SORAN, Harun ŞEŞEN, Pınar GÖKALP	1231
Digital Humanism in Education - Meaningful Use of Digital Technologies PaedDr. Silvia BARNOVÁ, PhD. PhDr. PaedDr. Slávka KRÁSNA, PhD.	1241
İşletme Kültürünün Tamamlayıcısı Olarak Türk Aile İşletmelerinde Kadın Girişimciliğinin Rol ve Önemi Asst. Prof. Dr. A. Turan ÖZTÜRK	1250
Örgütsel Etiğin Kurumsal İtibara Etkisi Üzerine Araştırma – Aksaray Turizm İşletmeleri Örneği Prof. Dr. Himmet KARADAL, Inst. Abdullah DEMİR	1263
Aristoteles ve Kölelik Prof. Dr. Abdullah KIRAN	1271
İşletmelerin Uluslararasılaşma Yönelimleri: BIST 100 Şirketlerinin Vizyon ve Misyon İfadeleri Üzerine bir Araştırma Res. Assist. Ahmed Yusuf SARIHAN, Prof. Dr. Güler SAĞLAM ARI	1277

Kırgızistan'da Turizm Sektörünün Mevcut Durumu Ve Gelişme Olanakları Res. Assist. Aziza SYZDYKOVA, Asst. Prof. Dr. Aktolkin ABUBAKİROVA	1292
İsmet İnönü' nün Lozan'daki Özel Görüşmeleri Dr. Ulvi ÖZDEMİR	1307
The Moderating Effect of Entrepreneurial Self-Efficacy On The Relationship Between Entrepreneurial Leadership And Entrepreneurial Opportunity Recognition In High-Technology (Smes) Firms Almoustapha Oumarou SOUMANA, Prof. Dr. Mehmet TURAN	1327
Etik İklim Algısının Örgütsel Özdeşleşme ve İşten Ayrılma Niyetine Etkisi Asst. Prof. Dr. Aysel GÜNEY, Res. Assist. Arif DAMAR	1350
Psikolojik Sermayenin Tükenmişlik, İş Tatmini ve İşten Ayrılma Niyeti Üzerine Etkisi Res. Asst. Dr. Mehtap ÖZTÜRK, Res. Asst. Dr. Kemalettin ERYEŞİL, Res. Asst. Arif DAMAR	1360
Do Female and Male Ethical Leaders and Employees Perform Differently on Job? Arif Masih KHOKHAR, Prof. Dr. Muhammad ZIA-UR-REHMAN, Metin GÜNAY	1369
Sürdürülebilir Bilişim Eğitimi İçin E-Atık Dönüşümü Asst. Prof. Dr. Atıl TAŞER, Inst. Halime TAŞER	1382
Devlet Üniversitelerinde Tedarikçi Kullanımına Yönelik Önermeler Asst. Prof. Dr. Atıl TAŞER	1387
Türkiye'de Turist Rehberliği Alanında Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi (1989-2018) Res. Asst. Aybüke ÖZSOY, Res. Asst. Zeynep ÇOKAL	1404
Kurumsal Yaklaşımlar Çerçevesinde Liderlik Teorisine Bakış Assoc. Prof. Dr. Ela ÖZKAN-CANBOLAT	1415
Bir Sosyal Medya Aracı Olarak Instagram Kullanımı ve Kişisel İletişim Kaygısı Üzerine Üniversite Öğrencileri ile Araştırma Dr. Nebiye KONUK	1434
Sosyal Medya Kullanımı Eğitimi ve Bir Eğitim Aracı Olarak Sosyal Medya Kullanımı Dr. Nebiye KONUK, Inst. Selime GÜNTAŞ	1459
Tüketici Şüpheliğinin Giderilmesinde Retorik Unsurların Kullanımı Inst. Dr. Uğur UĞUR, Asst. Prof. Dr. Sevtap SARIOĞLU UĞUR	1485
Vergi Ziyai Suçu ve İzaha Davet Müessesesi – 416 Assoc. Prof. Dr. Yaşar AYYILDIZ	1496
Yerel Yönetimlerde Bir Karar Verme Problemi: Bir Çocuk Oyun Parkı Projesi İçin En Uygun Yerleşim Planının Belirlenmesi Assoc. Prof. Dr. Nuri Özgür DOĞAN, Aycan KAMA	1512
Aile Şirketlerindeki Yönetim Devir Sürecinde Kuşaklar Arası Yetki Devrinin Karar Zamanı: Ardılın Eğitim Ekseninden Bir Analiz – 281 Assoc. Prof. Dr. Aykut GÖKSEL	1542
Gençlerin Girişimcilik Eğiliminin Analizi: Anne ve Babanın Rolüne İlişkin Bir Araştırma Assoc. Prof. Dr. Aykut GÖKSEL, Serhat ULUCAN	1552
Muhasebe Denetiminin Dünü, Bugünü ve Dijitalleşme Sürecinde Geleceği – 395 Asst. Prof. Dr. Azize ESMERAY	1564
Küresel Rekabet Gücünün Lojistik Performans Üzerindeki Etkisi: Doğu Asya ve Pasifik Ülkeleri Örneği Assoc. Prof. Dr. Betül ALTAY TOPCU	1573
Helal Turizmin Türkiye'deki Mevcut Durumunun Değerlendirilmesi Dr. Betül ÇETİN	1582
İnsani Gelişim Endeksi İle Göç Arasında Nedensellik İlişkisi Analizi: G20 Ülkeleri İçin Bir Çalışma Asst. Prof. Dr. Esra ÇIKMAZ, Bilge ÇİPE	1594

Kültürel Zekâ ile Sosyal Beceri Arasındaki İlişki: Kastamonu Üniversitesinde Bir Araştırma Prof. Dr. Yavuz DEMİREL, Buket CANAL	1613
Üst Düzey Yöneticilerin Özelliklerinin Performans Ölçümlerinin Kullanımına İlişkin Etkileri: Antalya'daki Otellerden Bulgular Prof. Dr. Hüseyin ARASLI, Res. Assist. Cihan ALPHUN	1630
Women Entrepreneurship In Terms Of Environmental And Gender Factors: An Empirical Research In Çorum Dr. Bülent GÜVEN	1642
Suriye'den Türkiye'ye Gelen Göç Dalgasının Sosyokültürel Yapıya Etkilerine İlişkin Akademisyen Görüşlerinin İncelenmesi Coşkun SAĞLIK	1653
Terör Olaylarının ve Döviz Kuru Oynaklığının Turizm Talebi Üzerine Etkisi: Türkiye' den Bir Kanıt Emre BULUT, Cumali MARANGOZ, Serap ÇOBAN	1691
İnsan Kaynakları Yönetiminde Endüstri 4.0 Etkileri: Türkiye'den Bir İnceleme Res. Assist. Damla KARAKÖY, Assoc. Prof. Dr. Müge Leyla YILDIZ, Assoc. Prof. Dr. Ayla Zehra ÖNCER	1746
Kapadokya'da Faaliyet Gösteren Bir Balon İşletmesinin Etkinliğinin Veri Zarflama Analizi Yöntemi İle Ölçülmesi Assoc. Prof. Dr. Nuri Özgür DOĞAN, Dilek ÇARDAK	1772
Beşeri Sermayenin Türkiye'deki Bankaların Performansı Üzerine Etkisi Assoc. Prof. Dr. Şükran GÜNGÖR TANÇ, Res. Assist. Eda KÖSE	1783
Duygusal Emek ve İş Tatmini: Algılanan Örgütsel Desteğin Düzenleyici Rolü Prof. Dr. Enver AYDOĞAN, Ress. Assist. Emre Burak EKMEKÇİOĞLU	1793
Sosyal Medya Alanında Yazılan Ulusal Tezlerin İçerik Analizi ile İncelenmesi Assoc. Prof. Dr. Harun YILDIZ, Ress. Asist. Esra TANI	1802
Girişimci Olma Nedenlerinin Ve Girişimcilerin Karşılaştıkları Zorlukların Belirlenmesi: Aksaray Örneği Prof. Dr. Himmet KARADAL, Inst. Ethem MERDAN	1813
Veri Biliminde Banka Müşterilerini Farklı Tanıma/Tanımlama Yöntemleriyle İlişkileri Zenginleştirme Dr. Faruk BULUT	1821
The Effects of School Managers' Sociotropic and Autonomic Personality Traits on Solving Bullying Issues at School Asst. Prof. Dr. Fethi KAYALAR	1843
Sosyal Medya Bağımlılığı İle İnternet Kullanım Amaçları Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma Prof. Dr. Cemile ÇELİK, Gamze KAYA	1863
GİG Ekonomisinde Girişimcilik Algısı Gaye MAT ÇELİK, Hatice Necla KELEŞ, Bahar BURTAN DOĞAN, Mustafa ÇALIŞKAN	1874
İnsan Kaynakları Yönetimine Geçmişten Bir Bakış: Enderun Mektebinde İnsan Kaynakları Yansımaları Res. Assist. Gökhan KENEK, Prof. Dr. Enver AYDOĞAN	1885
Çimento Sektöründeki Yatırım Duyurularının Pay Getirileri Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi Gözde ELBİR, Prof. Dr. Serkan Yılmaz KANDIR	1894
Üniversite Öğrencilerinin İçinde Yaşamış Oldukları Çevreye Olan Ekonomik Katkıları Inst. Gül KADAN, Assoc. Prof. Dr. Rıdvan KÜÇÜKALİ	1906
Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Medya Araçlarına Yönelik Tutumlarının İncelenmesi Inst. Gül KADAN, Prof. Dr. Neriman ARAL	1920
Üniversite Öğrencilerinin Bireysel Yenilikçilik ve Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Girişimcilik Yönelimleri Üzerindeki Etkisi: Erciyes Üniversitesi Örneği Assoc. Prof. Dr. Ebru AYKAN, Inst. Gül KARAKUŞ, Res. Assist. Hande KARAKOÇ	1939
Psikolojik Sermayenin Bağlamsal Performans Üzerindeki Etkisi: Otel İşletmelerinde Bir Araştırma Assoc. Prof. Dr. Metin KAPLAN, Gülbahar KERİMAN	1952
Medea, Pasolini, Capadocia Prof. Dr. Selma KÖKSAL	1962

Coğrafi İşaretli Ürünler ve Afyonkarhisar Örneği

Res. Assist. Mehmet BOYRAZ

Afyon Kocatepe University, TF
mboyraz@aku.edu.tr

ÖZET

Türkiye, sahip olduğu ürünlerle, benzersiz doğa, kültür ve sanat zenginlikleriyle zengin bir coğrafi ürün çeşitliliğine sahiptir. Ayırt edici özelliği ile ön plana çıkan ve bulunduğu bölge ile özdeşleşen doğal ürünler, tarım, maden ve el sanatları ile sanayi ürünlerine verilen coğrafi işaretlere olan ilgi 2017 yılı Ocak ayında 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu'nun yürürlüğe girmesiyle artmaya başlamıştır. Yapılan araştırmalarda Türkiye'de 2 bin 500'ün üzerinde ürünün coğrafi işaret potansiyeline sahip olduğunu ifade edilirken 1995-2016 yılları arasında yalnızca 197 adet coğrafi işaretli ürün için tescil alınmıştır. 2017 yılı ile birlikte son 2 yılda coğrafi işaretli ürünlerin sayısı %90'dan fazla büyüme göstermiştir. 01 Ekim 2018 tarihi itibarıyla Türkiye'de 375 coğrafi işaret tescilli yapılan ürün bulunurken 403 ürünün ise coğrafi işaret için başvurusu yapılmış olup tescil sırasında beklemektedir. Sahip olunan veya başvuru aşamasındaki coğrafi işaretli ürün sayıları bakımından Afyonkarhisar da önde gelen iller arasında yer almaktadır. Bu doğrultuda araştırma kapsamında, turistik ürün çeşitlendirilmesi yönüyle zengin değerlerin yer aldığı Afyonkarhisar'ın sahip olduğu coğrafi işaret tescilli ve tescil alma potansiyeli bulunan ürünlerinin turizm ve kırsal kalkınma açısından değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Nitel olarak tasarlanan araştırmada verilerin toplanmasında ikincil kaynaklardan yararlanılmıştır. Araştırma ile Afyonkarhisar'ın; Afyonkarhisar Patatesli Ekmeği, Afyon Sucuğu, Afyon Pastırması, Afyon Kaymağı, Çay İlçesi Vişnesi, Afyon Mermeri ve Bayat Türkmen Kilimi olmak üzere coğrafi işaret almış yedi adet; Afyon Haşhaşı Tohumu, Afyon Kaymaklı Ekmek Kadayıfı, Afyon Lokumu ve Şuhut Keşkeği olmak üzere başvuru aşamasında dört adet ürün olmak üzere coğrafi işaret potansiyeline sahip toplamda 11 ayrı ürünün bulunduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonunda ilin sahip olduğu gastronomi ağırlıklı coğrafi işaretli bu ürünlerin, turistik talebinin artırılmasındaki rolüne yönelik öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Turizm, Gastronomi, Coğrafi İşaret, Afyonkarhisar.

Geographical Indication Products and Afyonkarhisar Case

ABSTRACT

Turkey has unique nature, rich cultural and artistic diversity of geographic product value with owned products. Geographical indications; distinguishes itself with its distinctive features and identifies with natural products, agriculture, mining and handicrafts and industrial products. The interest in the geographical signs started to increase by the adoption of the law Industrial Property Law No. 6769 in January 2017. Research shows that Turkey has more than 2,500 products potential which can be a potential geographical indication, however between 1995-2016, only 197 products were signed as geographical products. The number of geographically marked products in the last two years (with 2017) has grown more than 90%. As of 01 October 2018, 375 products marked as geographical indication and 403 products are waiting for the process of registry in Turkey. Afyonkarhisar is one of the leading provinces in terms of the number of geographical marked products both of possession or application phase. In this context, it is aimed to evaluate the geographical sign registered and registered potential products of Afyonkarhisar in terms of tourism and rural development. Research designed as qualitative and secondary sources were used for data collection. Research shows date, Afyonkarhisar have seven geographical signs in terms of Afyonkarhisar Potato Bread, Afyon Sauce, Afyon Bacon, Afyon Cream, Çay District Cherry, Afyon Marble and Bayat Turkmen Rug; and have four products at the application stage in terms of Afyon Poppy Seed, Afyon Creamy Bread Dessert, Afyon Delight and Şuhut Keşkek. At the end of the research, suggestions for the role of these gastronomy-weighted geographical products in increasing the tourist demand were developed.

Keywords: Tourism, Gastronomy, Geographical Indication, Afyonkarhisar.

GİRİŞ

Türkiye sahip olduğu coğrafi konumu buna bağlı olarak farklı çeşitlilikte ki doğası, kültürel ve sanatsal değerleri, her yöreye ait farklı mutfak kültürü ile benzersiz bir değere sahiptir. Türkiye bu özelliklerinden ötürü her şehre hatta ilçeye ve köye göre çok fazla çeşitlilik gösteren yöresel ürünlere sahiptir. Ülkelerin ve şehirlerin turizm potansiyelinin arttırılmasında yerel değerler büyük önem arz ettirmektedir. Yöresel değer taşıyan ürünlerin ulusal ve uluslararası düzeyde pazarlanması hem ekonomik düzeyde hem de bölgenin turizm istihdamına katkı sağlaması açısından çok önemlidir. Doğaya dönüş hareketi trendi ile yerel ürün ve değerlere ilgi artmaya başlamıştır.

Temel olarak benzerlerinden farklılaşmış ve bu farkı kaynaklandığı yöreye borçlu olan bir yöresel ürün adını ifade eden coğrafi işaret, belirgin bir niteliği, ünü veya diğer özellikleri bakımından kökenin bulunduğu yöre, alan, bölge veya ülke ile özdeşleşmiş bir ürünü göstermektedir (Sınai Mülkiyet Kanunu (SMK), 2016). Dünyadaki gelişmelere paralel olarak özellikle son yıllarda ülkemizde de ürünlerin kaynağına ve coğrafi işaretlere olan ilgi artmıştır. Artan ilgi ile birlikte coğrafi işaretlerin korunması ve tüketiciye ürünlerin kaynağı konusunda garanti sunulması için piyasa denetiminin etkin bir şekilde yapılmasının önemi belirginleşmiştir (Türk Patent Enstitüsü (TPE), 2015). Türkiye’de fikri mülkiyet sisteminin yasal ve kurumsal alt yapısı içinde coğrafi işaretlere ilişkin esas düzenleme 27.06.1995 tarihli ve 22326 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 555 sayılı “Coğrafi İşaretlerin Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (KHK)” olmuştur. 22/12/2016 tarihli ve 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu’nun kabul edilmesiyle 555 sayılı KHK yürürlükten kaldırılmıştır (TPE, 2015).

Türkiye Büyük Millet Meclisi’ne 2007 tarihinde sunulan Coğrafi İşaretlerin ve Geleneksel Özellikli Ürün Adlarının Korunması Hakkında Kanun Tasarısı’nda bu yasanın amacı, “yöresel veya geleneksel karaktere sahip ürünlerin teşviki ve üretimin çeşitlendirilmesi yoluyla ürünlerin piyasa değerlerinin artırılarak bölgesel, kırsal ekonomilerin güçlendirilmesine katkı sağlamak; üretim metodunda ve kaynakta garanti sunulmak suretiyle tüketicilerin yüksek kalitede ürünlere erişimini kolaylaştırmak ve adil ticaretin sağlanması amacıyla; doğal ve beşeri unsurların bir araya gelmesi sonucu tarım, maden, el sanatları ve benzeri alanlarda ortaya çıkan ve kanunda yer alan tanımlara ve koşullara uygun her türlü ürünün coğrafi işaret veya geleneksel özellikli ürün adıyla korunmasına ilişkin kuralları ve şartları belirlemek” olarak tanımlanmıştır (Arıkan, 2017).

Coğrafi değerler, ün ve kalitelerini buldukları coğrafyanın kendine özgü doğal koşulları veya beşeri faktörlere ilişkin, bilgi, beceri, deneyim ve geleneklerden almaktadırlar. Yöresel ürünler sahtelerine karşı korunmak ve ticarete haksız rekabete uğramamak için ulusal ve uluslararası düzeyde yasal olarak coğrafi işaretlerle koruma altına alınmıştır. Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler, coğrafi işaretlere ilişkin yasal düzenlemeleri çok hızlı bir şekilde yapmaya devam etmektedir. Bu bağlamda bir taraftan yerel değerlere yönelik, ülkeler ve bölgeler arası sahiplenmeye ilişkin tartışmalarında önüne geçilmesi (Orhan, 2010:246) diğer taraftan coğrafi değeri olan ürünlerin değerlendirilerek ekonomik kalkınma aracı ve turistik zenginlik olarak yerel kalkınmada kullanılması amaçlanmaktadır. Yöresel ürünlerin turizm değerine dönüştürülmesinde coğrafi işaretlemenin rolü açısından bilimsel araştırmaların yapılması önemlidir. Diğer taraftan turizmde bölgesel pazarlamanın başarıya ulaşması bakımından coğrafi işaretli ürünlerin önemini ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla önemli coğrafi işaret zenginliklerine sahip illere ve bölgelere yönelik değerler ortaya konulmalıdır. Bu kapsamda araştırma ile turistik ürün çeşitlendirilmesi yönüyle zengin değerlerin yer aldığı Afyonkarahisar’ın sahip olduğu coğrafi işaret tescilli ve tescil alma potansiyeli bulunan ürünlerinin turizm ve kırsal kalkınma açısından incelenmesi amaçlanmaktadır.

COĞRAFI İŞARET

Coğrafi işaretler, menşe adı ve mahreç işareti olarak ikiye ayrılmaktadır. Menşe adı, coğrafi sınırları belirlenmiş bir yöre, bölge veya istisnai durumlarda ülkeden kaynaklanan, tüm veya esas özelliklerini bu coğrafi alana özgü doğal ve beşerî unsurlardan alan, üretimi, işlenmesi ve diğer işlemlerin tümü bu coğrafi alanın sınırları içinde gerçekleşen ürünleri (SMK, 2016) tanımlamaktadır. Niteliklerini ancak ait olduğu yöre içinde üretildiği takdirde kazanabilen ürünler için kullanılan menşe adları sadece ait oldukları coğrafi bölgede üretilmektedirler . Menşe adına Devrek Bastonu, İznik Çinisi, Finike Portakalı, Malatya Kayısı, Gemlik Atı, Afyon Mermeri, Eskişehir Lüle Taşı örnek gösterilebilir .

Mahreç işaretleri, coğrafi sınırları belirlenmiş bir yöre, bölge veya ülkeden kaynaklanan, belirgin bir niteliği, ünü veya diğer özellikleri bakımından bu coğrafi alan ile özdeşleşen, üretimi, işlenmesi ve diğer işlemlerinden en az biri belirlenmiş coğrafi alanın sınırları içinde yapılan ürünleri tanımlamak için (SMK, 2016) kullanılmaktadır. Mahreç işaretlerinin, ürünün özelliklerinden en az biri o yöreye ait olmakla birlikte, menşe adından farklı olarak yöre dışında da üretilmesi söz konusudur. Ürünün yöre ile bağı sadece ünü de olabilir. Mahreç işaretine Kütahya Çinisi, Şile Bezi, Kayseri Mantısı, Antep Baklavası, Zile Pekmezi, Hereke İpek Halısı, Sürmene Bıçağı, Hatay Defne Sabunu örnek olarak gösterilebilir.

Coğrafi bir yer adı içermese dahi menşe adı ve mahreç işaretinde yer alan şartları taşıyan bir ürünü belirtmek için geleneksel olarak en az otuz yıl süreyle kullanılan, günlük dilde yerleşmiş ve coğrafi bir yer adı içermeyen adlar “geleneksel üretim veya işleme yöntemi yahut geleneksel bileşimden kaynaklanması” ve/veya “geleneksel hammadde veya malzemeden üretilmiş olması” şartlarından en az birini sağlaması halinde geleneksel ürün adı (SMK, 2016) olarak tanımlanmaktadır. Baklava, lokum, hoşmerim, pastırma vb. ürünler geleneksel ürün adına örnek olarak gösterilebilir.

Türkiye’de 1995-2017 yılları arasında coğrafi işaret tescili almış 197 ürün bulunmaktadır. Ocak ayında yürürlüğe giren 6769 sayılı SMK ile birlikte Türk Marka ve Patent Kurulu tarafından 2017 yılı itibariyle 114 ürün daha tescillenmiş ve %57’nin üzerinde bir artış ile toplamda coğrafi işaretli 311 ürüne ulaşılmıştır. 01 Ekim 2018 tarihi itibariyle coğrafi işaretli ürün sayısı 375’e çıkmıştır. Aynı tarih itibariyle 403 ürün ise tescil aşamasında olup başvuru işlemleri devam etmektedir. Coğrafi işaretli ürünlerin tescil türüne göre dağılımı bakıldığında %65’inin (244 ürün) mahreç işareti, %35’inin ise (131 ürün) menşe adı şeklindedir. Coğrafi işaretli ürünlerin başvuru yapılan illere göre dağılımı incelendiğinde; 369’u 80 farklı il tarafından tescillenmiş ve altısı yabancı ülke kaynaklıdır. İl başına ortalama 4,6 coğrafi işaretli ürün düşerken, en çok coğrafi işaretli ürün başvurusunun yapıldığı ilk üç il sırasıyla; 33 ile Ankara, 24 ile Şanlıurfa ve 21 ile Gaziantep ilidir. Türkiye genelinde coğrafi işaret başvurusu yapmayan tek il ise Aksaray olarak öne çıkmaktadır (Türk Patent (TP), 2018b).

Coğrafi işaret ve geleneksel ürün adı tescili tek bir üreticinin haklarını değil, tescil belgesindeki şartlara uygun üretim yapan ve pazarlayanların tümünün haklarını korumaktadır. Bu tesciller yöresel, bölgesel ve ülkesel genelliğe sahip olup, sağladığı haklar belli bir kişiye veya bazı kişilere bağlanamamaktadır (SMK, 2016). Dolayısıyla üreticilerin oluşturduğu örgütlerin coğrafi işaret tescili için en uygun yapılar olduğu söylenebilir. Bu yapılar adına gerçekleştirilen tesciller ile sağlanabilecek korumanın daha etkin olduğu AB ülkelerinin uygulamalarında gözlemlenebilmektedir (TPE, 2015). Türkiye’de 01 Ekim 2018 itibariyle yapılan coğrafi işaret tescil başvurularının %73’ten fazlasını oluşturan büyük çoğunluğunun valilik, kaymakamlık, belediye, vb. kamu kurumları ile Ticaret ve Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları tarafından yapılmıştır. Bunun yanı sıra başvuru sahiplerinin %9’unu özel şirketler, %6’sını sivil toplum kuruluşları, %2’sini eğitim kurumları oluşturmaktadır. Diğer taraftan tescil başvurusunda

bulunan kurumların %9'una dair ise Türk Patent ve Marka Kurumu istatistiklerinde herhangi bir bilgi yer almamaktadır (TP, 2018b).

Coğrafi işaret 555 sayılı KHK'nın 1. Maddesinde belirtildiği üzere temel olarak; doğal ürünler, tarım, maden, el sanatları ve sanayi ürünlerinden tanımlara ve koşullara uygun her türlü ürün için verilmektedir (KHK, 1995). Yapılan tesciller incelendiğinde bu alanlara ilave olarak gıda ürünlerinin ve hayvan ırklarının da coğrafi işaret kapsamında kabul edildiği görülmektedir. Türkiye'de 2018 Ekim ayı itibarıyla tescilli coğrafi işaretlerin ürün gruplarına göre dağılımında en yüksek payı %60 oranı ile gıda ürünleri almaktadır. Bu ürünleri sırasıyla %18'lik oran ile el sanatları ürünleri, %17'lik oran ile tarım ürünleri takip etmektedir. Maden ve sanayi ürünleri %2'lik oranda çok düşük düzeyde ve son olarak hayvan ırkları ise %1'lik oranda tescillenmiştir (TP, 2018b).

YÖNTEM

10 Ocak 2017 tarihinde 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu'nun yürürlüğe girmesiyle Türkiye'de coğrafi işaretlemeye olan ilgi artmaya başlamıştır. Yapılan araştırmalarda Türkiye'nin 2 bin 500'ün üzerinde coğrafi işaret potansiyeli olan ürüne sahip olduğunu ifade edilmektedir. SMK'nın getirdiği yeniliklerle ivme kazanan coğrafi işaret başvuruları ve Türk Patent ve Marka Kurumu'nun işleyişinin hızlanması sonucunda, 01 Ekim 2018 tarihine kadar geçen sürede yaklaşık 1997-2016 arasındaki 20 yıllık periyotta tescillenen ürün sayısı kadar coğrafi işaretleme yapılmıştır. Bu süreçte coğrafi işaretli ürün sayısı 197'den 375'e çıkmış ve 403 ürünün ise tescil başvuru işlemi devam etmektedir. Tescilli veya başvuru aşamasındaki coğrafi işaretli ürün sayısı bakımından Afyonkarahisar da önde gelen iller arasında yer almaktadır. Bu noktadan hareketle araştırmanın amacı, turistik ürün çeşitlendirilmesi yönüyle zengin değerlerin yer aldığı Afyonkarahisar'ın sahip olduğu coğrafi işaret tescilli ve tescil alma potansiyeli bulunan ürünlerinin turizm ve kırsal kalkınma açısından ele alınmasıdır. Dolayısıyla araştırmanın evreni, Afyonkarahisar ilinde coğrafi işaret almış ve/veya tescil başvuru aşamasında işlemleri devam eden ürünleri kapsamaktadır. Keşfedici ve tanımlayıcı özellik taşıyan bu araştırmada, verilerin toplanmasında nitel araştırma yöntemlerinden arşiv-doküman tarama tekniği kullanılmış ve ikincil kaynaklardan yararlanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde ise betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Araştırma sonunda ilin sahip olduğu coğrafi işaretli bu ürünlerin, turistik talebinin artırılmasındaki rolüne yönelik öneriler geliştirilmiştir.

BULGULAR

Araştırma ile Afyonkarahisar'ın; Afyonkarahisar Patatesli Ekmeği, Afyon Sucuğu, Afyon Pastırması, Afyon Kaymağı, Çay İlçesi Vişnesi, Afyon Mermeri ve Bayat Türkmen Kilimi olmak üzere coğrafi işaret almış yedi adet ürünü bulunduğu belirlenmiştir. Tablo 1'de Afyonkarahisar ilinin sahip olduğu coğrafi işaretli ürünlerin tescil bilgilerine yönelik detaylara yer verilmektedir. Bu doğrultuda, coğrafi işaretli ürünlerin; tür bakımından dördü menşe adı, üçü ise mahreç işareti; ürün grubu açısından ise dördü gıda ve birer adet tarım, maden ve el sanatları ürünleri olarak tescillenmiştir. Bu ürünlerin tescil başvurularının yapılmasında ise dört ayrı kurum veya kuruluş rol oynamıştır. Coğrafi işaretli ürünlerin dört tanesi Afyonkarahisar Ticaret ve Sanayi Odası tarafından tescil ettirilmiştir. Ürünler arasında ilk olarak 2000 yılında başvurusu yapılan ve aynı yıl tescillenen "Bayat Türkmen Kilimi" için coğrafi işaret alınmıştır. 2003 yılı sonundan ise dört ürün için tescil başvurusu yapılmış olup bu ürünlerden üçünün 2004 yılı, diğeri için 2005 yılı içerisinde tescil işlemleri tamamlanmıştır. Afyonkarahisar'ın ilçeleri tarafından gerçekleştirilen ikinci ürün niteliğindeki "Çay İlçesi Vişnesi" için 2005 yılında yapılan tescil başvurusu ise 2007 yılında olumlu sonuçlandırılmıştır. Son olarak 2018 yılında başvurusu yapılan "Afyonkarahisar Patatesli Ekmeği" altı aylık süreç sonrasında coğrafi işaret almaya layık görülmüştür.

Tablo 1: Afyonkarahisar İlinin Sahip Olduğu Coğrafi İşaretli Ürünler

Coğrafi İşaretin Adı	Başvuru Tarihi	Tescil No	Tescil Tarihi	Türü	Ürün Grubu	Başvuru Yapan / Tescil Ettiren	Coğrafi Sınırlar
Bayat Türkmen Kilimi	28.04.2000	29	10.06.2000	Mahreç İşareti	El Sanatları	Bayat Sos. Yard. ve Dayanışma Vakfı Kilim Atölyesi İşl	Türkiye
Afyon Pastırması	31.12.2003	73	13.06.2004	Mahreç İşareti	Gıda	Afyonkarahisar Ticaret ve Sanayi Odası	Afyon İli ve İlçeleri
Afyon Sucuğu	31.12.2003	74	28.05.2004	Mahreç İşareti	Gıda	Afyonkarahisar Ticaret ve Sanayi Odası	Afyon İli ve İlçeleri
Afyon Mermeri	31.12.2003	114	03.11.2004	Menşe Adı	Maden	Afyonkarahisar Ticaret ve Sanayi Odası	Afyon İli, İncehisar İlçesi
Afyon Kaymağı	31.12.2003	115	07.12.2005	Menşe Adı	Gıda	Afyonkarahisar Ticaret ve Sanayi Odası	Afyon İli ve İlçeleri
Çay İlçesi Vişnesi	21.10.2005	91	04.02.2007	Menşe Adı	Tarım	Çay Belediye Başkanlığı	Çay-Deresinek Kasabası, Kadıköyü, Çayıyazı Köyü
Afyonkarahisar Patatesli Ekmeği	29.01.2018	371	30.07.2018	Menşe adı	Gıda	Afyonkarahisar Belediye Başkanlığı	Afyonkarahisar ili

Bayat Türkmen Kilimi

Tarihsel perspektiften bakıldığında Bayat'ta kilimcilik olayı eskilere dayanmaktadır. Bayat ilçesi Oğuzlar'ın bir kolu olan Bayat Boyu'nun Anadolu'nun yerleştiği yerlerden birisi olarak, önemli kültür işleriyle uğraşan Oğuzlar'ın kilim kültürüne de ev sahipliği yapmıştır. İlk olarak genç kızların çeyizlik ihtiyacını karşılamak için üretilen kilimler bu süreçte geleneksel çerçeveden piyasa ekonomisine aktarılamamıştır. 1987 yılında Bayat'ın ilçe olmasıyla birlikte kaymakamların destekleri ile ilçe merkezi ve köylerde kilimcilik kursları açılarak kilimcilik, seri üretim bağlamında canlandırılmıştır. Bu şekilde Bayat'ta kilimcilik geliştirilmiş ve Bayat Kilim Atölyesi inşa edilmiştir (Bayat Kaymakamlığı, 2018).

2000 yılında Bayat'ta kilimin tek üreticisi ve satıcısı olan Bayat Kaymakamlığı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı tarafından coğrafi işaret başvurusunda bulunulan Bayat Türkmen Kilimi için 45 gün gibi kısa bir sürede TPE tarafından mahreç işareti türünde tescil verilmiştir. Türkiye'nin ilk tescilli kilimi olan ürünün coğrafi sınırları, tescil belgesinde Türkiye'nin bütün bölge sınırları olarak belirtilmiştir. Bu kilimin ayırt edici özelliği, özel eğitilmiş ustalar tarafından kökboyası ile boyanmış kirmanla eğrilerek elde edilen kaliteli yün iplerden, doğal malzeme kullanılarak metal kilim tezgâhlarda el emeğiyle dokunmasıdır (TP, 2018b).

Afyon Mermeri

Türk mermeri, farklı renk skalası ve kalitesiyle dünyanın pek çok ülkesinde, dünyaca tanınmış mekânlarda kullanılmaktadır. Vatikan'ın en önemli kiliselerinden biri olan Saint Pierre kilisesinin girişindeki sütun ve kaplamalarda Afyon İncehisar mermerleri kullanılmıştır (T.C. Ticaret Bakanlığı, 2018). Türkiye'de üretilen blok mermerin üçte biri Afyonkarahisar'ın İncehisar ilçesinden çıkarılmakta ve mermer sektöründe farklı düzeylerde çok sayıda personel istihdam edilmektedir. Afyonkarahisar'da toplam 400 milyon m³ mermer rezervi olduğu tahmin edilmektedir. Yıllık üretim kapasitesinin 6,9 milyon m³ civarında olduğu Afyonkarahisar'da, mermer çıkarılması ve işlenmesi sürecinde %30 düzeyinde kayıp yaşanmaktadır. İncehisar'da

üretilen mermer türleri arasında; Afyonkarahisar Kaymak, Havai, Afyonkarahisar Şeker, Kaplan Postu, Afyonkarahisar Gül, Afyonkarahisar Gri, Hareli, Beyaz Bal Sarısı, Patlıcan Moru, Çıtırılı ve Kirli yer almaktadır (Afyonkarahisar Valiliği, 2018).

Afyon Mermeri, C2003/032 başvuru numarası ile 2004 yılında menşe adı türünde coğrafi işaretli olarak 114 koduyla tescillenmiştir. Ürünün başvuru süreci Afyon Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı tarafından takip edilmiştir. Afyon ili, İscehisar ilçesi ürünün coğrafi sınırları olarak belirlenmiştir. Genellikle beyaz renkli olan ve yer yer ince sarı damar içeren Afyon Mermeri, kolay şekillenebilmesi, cilalamaya elverişli olması, iyi blok verimliliğinden dolayı plaka, fayans, iç ve dış kaplama, döşeme, hediyelik eşya, heykeltçilik ve dekorasyon alanlarında kullanılabilir olduğu için bu ürün diğer mermerlerden ayırt edici özellik taşımaktadır (TP, 2018b).

Afyon Pastırması

Afyon Pastırmasının coğrafi işaret alması için Afyonkarahisar Ticaret ve Sanayi Odası tarafından 31 Aralık 2003 tarihinde TPE'ye başvuru yapılmıştır. Ürün mahreç işareti türünde coğrafi işaretli olarak 13 Haziran 2004'de tescillenmiştir. Coğrafi sınırları Afyon ili ve ilçeleri olarak belirlenen Afyon Pastırması, sığır gövdelerinin bazı özel bölümlerinden sökülen etlerin tuzlama, kurutma ve çemen ile kaplanarak tekrar kurutulup olgunlaştırılarak renk almasının sağlanmasıyla elde edilmektedir (TP, 2018b). Afyonkarahisar'ın coğrafi konumu ve coğrafi özellikleri, rakımı, sert iklim şartları, doğal kaynak suları, sahip olduğu mera ve otlaklar, hayvanlarının daha çok doğal otlak ve yaylalarda çeşitli otlar yiyerek beslenmeleri, besiye çekildiklerinde özellikle Afyon'a özgü haşhaş küspesi ile beslenmeleri beslenen hayvanların etlerine ayrı bir lezzet vermektedir (VisitAfyon, 2018).

Afyon'da kesilen hayvanların etleri kesimhanelerde temiz de olsa su değmeden elde edildiği için pastırma yapımında kullanılan etlerin kalitesini, dayanıklılığını ve elde edilen rengin devamlılığını sağlamaktadır. Pastırmalık etler blok halinde kemiklerden sıyrılmakta ve faysa, tendo, lenf bezleri, yağ ve şekilsiz et parçaları tıraşlanarak şekil almaktadır. Üretim aşamasında iki defa tuzlama ile üç defa kurutma işlemine tabi tutulmaktadır (TP, 2018b). Afyon Pastırması, Türk Marka ve Patent Kurumu tarafından tescillendikten sonra AB'de de coğrafi işaretli tescilli almak için başvuru yapmış ve tescil işlemleri devam etmektedir (Kocatepe, 2017).

Afyon Sucuğu

Afyonkarahisar Ticaret ve Sanayi Odası'nın 31 Aralık 2003 tarihli başvurusu ve TPE'nin 28 Mayıs 2004 tarihli onayı ile mahreç işareti türünde coğrafi işaretli ürün olarak tescillenen Afyon Sucuğunun coğrafi sınırları, Afyon ili ve ilçeleri olarak belirlenmiştir. Sucukluk etler tendon, fasya, kan damarı ve lenf bezleri ayıklandıktan sonra iri parçalar halinde en az bir gün dinlendirildikten sonra kıyma makinelerinde çekilerek hamur haline getirilir. Hamura iç yağları, baharatlar, stabilizatör, antioksidan madde ve antimikrobiyal maddeler eklenerek homojen olarak karıştırılır. En az 12 saat ikinci kez dinlendirilen karışım doğal veya suni bağırsak içine doldurularak terlemeye bırakılır. Terletilen sucuk dizileri son aşamada doğal veya teknolojik ortamlarda kurumaya bırakılır (TP, 2018b).

Sucuk yapımının esası, çiğ etin, tuz ve baharatla "pişirilişi"dir. Yapımı için en uygun dönem, Ekim ve Kasım aylarıdır fakat günümüzde, teknolojik ve sağlığa uygun olarak her zaman sucuk üretimi yapılmaktadır. Sucuk yapımı için pastırma yapmaya elverişli olmayan küçük et parçaları kullanılır. Sucuk üretiminde orta yaşlı kasaplık hayvanlar kullanılmalıdır (Kadıoğlu, 1995: 82). Yaşlı ve genç hayvanların etleri, verim ve lezzet açısından sucuk üretimi için uygun değildir (Baytok vd., 2013:28). Afyon sucuğunun başta coğrafi işaretli Kayseri sucuğundan olmak üzere diğer suculardan farklı olmasının en temel nedeni daha az baharatlı olması ve etin tadının daha belirgin olmasıdır. Afyon Sucuğunun lezzeti bölgede yetişen mandalardan gelen

etinden kaynaklanmaktadır. Çünkü bölgedeki mandalar, Afyon'un coğrafi işaret potansiyeli yüksek tarım ürünü olan haşhaşın küspesi ile beslenmektedirler. Dolayısıyla Afyon Sucuğu pişirilirken kolay kolay kurumamakta, yenmesinin çok daha kolay olduğu ve kokusunun rahatsız etmemesi nedeniyle mide açısından da herhangi bir hazımsızlık problemine sebebiyet vermemektedir (Artam, 2018).

Afyon Kaymağı

Kaymak Afyonkarahisar'la özdeşleşmiş bir süt ürünüdür. Afyon Kaymağının coğrafi işarete sahip olması için Afyon Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı 31 Aralık 2003 tarihinde TPE'ye başvuruda bulunmuştur. İki yıllık başvuru işlemleri sürecinden sonra 7 Aralık 2005'de Afyon Kaymağı, menşe adı türünde coğrafi işarete sahip olmuştur. Afyon Kaymağının ayırt edici özelliği şu şekilde ifade edilmektedir: *“Afyon Kaymağı özellikle manda sütünden elde edilmektedir. Afyon'un coğrafi konumu ve özellikleri, rakımı, sert iklim şartları, doğal kaynak suları, sahip olduğu mera ve otlaklar, mandaların daha çok doğal otlak ve yaylaklarda çeşitli otlar yiyerek beslenmeleri, besiye çekildiklerinde özellikle Afyon'a özgü haşhaş küspesi ile beslenmeleri manda sütüne ayrı bir lezzet vermektedir. Bu süttten yapılan kaymak ayrı bir lezzet ve dayanıklılığa sahiptir. Afyon Kaymağı kimyasal analiz raporuna göre; %33 su, %67 kuru madde (%62'si yağ, %3,5'i azotlu madde (protein), %1,1 süt şekeri (laktöz) ve %0,4 kül değeri) içermektedir.”* (TP, 2018b). Manda kaymağının daha lezzetli ve dayanıklı olması manda sütünün bileşiminden (kuru maddesi daha yüksek, protein ve yağ oranı daha yüksek, laktöz oranı inek sütüne göre daha düşük) kaynaklanmaktadır. Afyonkarahisar'da, kaymak üretimi çoğunlukla Merkez köylerinde, (Akçin, Beyyazı, Küçükçobanlı, Çayırbağ, Erkmen, Çakırköy) ayrıca Bolvadin, Sultandağı, Çay, Sinanpaşa, Sandıklı ve Dinar ilçelerinde küçük aile işletmeleri tarafından yapılmaktadır (Baytok vd., 2013:27-28).

Çay İlçesi Vişnesi

Çay İlçesi Vişnesi için coğrafi işaret tescil başvuru işlemleri C 2005/027 numarası ile Çay Belediye Başkanlığı tarafından 21 Ekim 2005 tarihinde TPE'ye yapılmıştır. Böylece Bayat ilçesinden sonra Afyonkarahisar'dan ikinci bir ilçe coğrafi işaret potansiyeli yüksek bir ürünü için kendi imkânları ile başvuru sahibi olmuştur. Coğrafi sınırları Çay-Deresinek Kasabası, Kadıköyü ve Çayıyazı Köyü olarak belirlenen Çay İlçesi Vişnesine, menşe adı türünde coğrafi işaret verilmiştir. Çay İlçesi Vişnesinin birçok temel özelliği nedeniyle aynı gruptaki diğer ürünlere göre önemli ayırt edici özellikleri bulunmaktadır. Bunlar şu şekilde sıralanabilir; Montmorency vişne çeşidine göre ebatlarının daha geniş ve büyük olması; ilçenin mikro-klima iklimi nedeniyle ürün kendine has olan renge, tada ve aromaya sahip iyi kaliteli meyve yetiştirilmesi; meyve etinin gevrek ve sert (Ca 450 mg/kg, Mg 1058 mg/kg) meyvesindeki sululuk ve tadındaki mayhoşluk ile tüketiminin rahat ve yüksek miktarda olması; coğrafi sınırlarında sulama gerekmeden de yetiştirilmesi; meyve sürgün gözü oluşumunun fazla, vejetatif gelişmesinin hızlı ve verim artışının yüksek olması; hasat döneminde Türkiye'nin hemen hemen hiçbir yerinde vişnenin kalmamış olması; yapısında organik madde miktarının (%96,1) yüksek olması ile kurutulduğunda hacim kaybının azlığı; içerdiği mineral maddelerin yoğunluğu ve sıra randımanının yaklaşık %62 gibi yüksek ve pH'nin düşük olması nedeniyle hem meyve olarak hem de meyve suyu olarak tüketilmesi; reçeline ve meyve suyuna şeker katılmadan da kullanılabilmesi; çiçeklenme döneminin geç bahara gelmesinden dolayı şiddetli soğuklardan etkilenmemesi; meyvesinin sertliğinden dolayı çatlama yapmaması ve uzun yola dayanıklı olmasıdır (TP, 2018b).

Afyonkarahisar Patatesli Ekmeği

Afyonkarahisar'a özgü geleneksel tat olan Afyonkarahisar Patatesli Ekmeği, yapımının her aşamasında özel usuller gerektiren, bayatlama süresi uzun, doyurucu ve besleyici, katkı maddesi kullanılmayan sadece patates ile çeşnilendirilmiş, ekşi mayalı, büyük yuvarlak somun

sekinde ve kendine has kızarmış, rengine bir ekmek çeşididir. İçeriğinde Afyonkarahisar ilinde yetişen ekmeklik buğday unu, ilde yetişen patatesin haşlaması, ekşi maya, tuz ve su vardır. Ekmek niteliğini taş fırında odun ateşinin ısıyla yavaş, yavaş pişirilerek tamamlamaktadır. Afyonkarahisar Belediye Başkanlığı'nın 29 Ocak 2018 tarihinde Afyonkarahisar Patatesli Ekmeği için yaptığı coğrafi işaret başvurusu, altı aylık bir değerlendirme süreci sonrasında 30 Temmuz itibarıyla TPE tarafından tescillenmiştir. Coğrafi sınırları, Afyonkarahisar ili olarak ifade edilen Afyonkarahisar Patatesli Ekmeğinin coğrafi işaret türü menşe adı olarak yapılmıştır (TP, 2018b).

Ürünün en önemli ayırt edici özellikleri; yapımında bölgede yetişen ve ekmeklik olarak tabir edilen patatesin haşlanarak kullanılması; böylece hamurun fermantasyon sürecini kısaltması, bayatlama süresini uzatması, ekmeğin elastik ve tok yapısını koruması, bayatlama sürecinde ufalanmayı azaltması, ek katkı maddesine gerek kalmaksızın vitamin, mineral ve antioksidan yönünden ekmeğin içeriğini zenginleştirmesi; Afyonkarahisar ilinin sahip olduğu zengin içme su kaynaklarının içilebilir olması ve hamurun lezzetini artırması; her defasında mevcut ürün hamurundan alınan ekşi mayanın kullanımı ile ürünün doğal yapısının korunması ve geleneksel üretiminin sürdürülmesi; ekmeği taş fırında odun ateşinde, tava kullanılmadan önceden tavllanmış fırında taşın üzerinde pişirilmesi ile hamurun tüm çeperinin eşit oranda kızarması ve fırında yakıt olarak sadece meşe, gürgen ve kızılağaç odunlarının kullanılmasıdır (TP, 2018b).

Afyonkarahisar ili başvurusu başarıyla tamamlanan ve coğrafi işaret olarak tescillenen yedi ürününün yanı sıra dört ürünü için de Türk Patent ve Marka Kurumu'na başvurusu yapılmış inceleme aşamasındadır. Bu ürünler; Afyon Haşhaşı Tohumu, Afyon Kaymaklı Ekmek Kadayıfı, Afyon Lokumu ve Şuhut Keşkeğidir. İlin sahip olduğu coğrafi işaret potansiyeli olan ürünler bunlarla da sınırlı değildir. Afyonkarahisar'ın; Afyonkarahisar (Kızılay) Maden Suyu, Sandıklı Patatesi, Şuhut Patatesi, Sandıklı Leblebisi/Leblebi Şekeri, Dazkırı El Halısı, Afyon Manda Yoğurdu, Afyon Haşhaş Tohumu, Afyon Haşhaş Ezmesi, Afyon Haşhaş Yağı, Afyon Haşhaşlı Katmeri, Afyon Sucuk Döneri, Afyon Bükmesi, Afyon Ağzıaçığı olmak üzere en az 15 ürünü daha coğrafi işaret almayı hak etmektedir. Afyonkarahisar Valiliği tarafından bu ürünlerin coğrafi işaret tescil süreçlerinin yapılması için il genelinde kurum ve kuruluşlar arasında görevlendirme yapılmıştır (Afyon Haber, 2017).

SONUÇ ve ÖNERİLER

Coğrafi işaretlerin ürünlere yönelik farkındalık sağlaması, ayırt edicilik işlevi olması, coğrafi kaynak belirtmesi, üretim metodunu ve kaliteyi garanti etmesi ile pazarlama aracı rolü oynaması gibi beraberinde getirdiği önemli katkıları bulunmaktadır. Geleneksel bilgi ve kültürel değerlerin korunması, ürün taklitçiliği ile mücadele edilmesi ve gerçek üreticilerin korunması, yerel üretimin ve kırsal kalkınmanın desteklenmesi, biyo-çeşitliliğin korunması ile bölgenin tanıtımının sağlanarak turizme katkı sunulması açısından ise coğrafi işaretler ilgili yöreye ve ekonomiye ilişkin işlevlerini yerine getirmektedir. Afyonkarahisar ili yerel yöneticileri de coğrafi işaretin bu çok yönlü işlevselliği doğrultusunda 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu'nun çıkmasıyla birlikte harekete geçmişlerdir. Çünkü Afyonkarahisar ili yemek kültürü ve ürün çeşitliliği bakımından Türkiye'de önemli iller arasında yer almaktadır.

Afyonkarahisar ili yerel yönetimi, Afyonkarahisar'a özgü ürünlerin tescillenmesi ve 2017 öncesinde altı adet olan coğrafi işaret sayısının kademeli olarak 10'a, 20'ye yükseltilmesi için Türk Patent ve Marka Kurumu'na başvuruda bulunmuş ve/veya başvuru hazırlığındadırlar. Bu sayede gerçek üreticilerin korunması ile ürünün taklitlerinin ve tüketicinin yanıltılmasının önüne geçilmesi, ürünün sahip olduğu ün ile tarihi ve kültürel değerlerin yaşatılması, ürünlerin gerçek değerini yakalaması sağlanacaktır. Ayrıca yörede kırsal kalkınmanın canlandırılması ve kırsal turizm, çiftlik turizmi, gastronomi turizmi gibi turizm çeşitlerinin geliştirilmesi ile illerin ihracat gelirleri artırılabilir. Coğrafi işaret bu noktada büyük önem arz etmesine paralel olarak,

yöresel ürünlerin koruma altına alınması için başvuru kararının alınması ve ürüne yönelik bilimsel alt yapının hazırlanması ile tescil sürecinin takibi her ne kadar titiz ve disiplinli bir çalışma gerektiriyorsa, ürünün coğrafi işaret tescilinden sonra izlenmesi gereken yönetim sürecinin de bir o kadar sağlam temeller üzerine oturtulması ve yürütülmesi için çok fazla enerji gerekecektir. Aksi takdirde, belgelenen coğrafi işaret ve tür adı jenerik bir isim olarak duvarlarda ya da masaüstlerinde kalacaktır. Böylece ürünün sahip olduğu ün zedelenecek ve imajı bozulacaktır.

Afyonkarahisar ilinin coğrafi işaretlerden tüm alanlarda etkin bir şekilde faydalanabilmesi için kamu, özel sektör ve yerel yönetimler için şu önerilerin dikkate alınması önemlidir:

- ✓ İlk etapta envanter çalışması ile ilin sahip olduğu tüm ürünlere ve niteliklerine ilişkin veri havuzu oluşturulmalıdır.
- ✓ Coğrafi işaret tescil başvurusu başarıyla tamamlanmış ürünler için yönetim planı ve politikaları oluşturulmalıdır.
- ✓ Coğrafi işaret almış ürünlerin, öncelikli olarak kendi coğrafi sınırları içerisinde yaşayan tüketiciler tarafından benimsenmesi için bilinçlendirmeye yönelik çalışmalar yapılmalıdır.
- ✓ Coğrafi işaret almış ürünlere ilişkin, tescil ve tanıtım bilgilerinin il yerel yönetimlerinin tüm platformlarında detaylı olarak yer verilmeli, özellikle başvuru sahibi kurum ve kuruluşlar tarafından konu hakkında özel çalışmalar yapılmalıdır.
- ✓ Coğrafi işaret koruması altında olan ürünlerin, niteliklerini sürdürebilmeleri için alt yapı çalışmaları tanımlanmalı ve önem sırasına göre faaliyete geçirilmelidir.
- ✓ Coğrafi işaretli ürünlerin, ürün yaşam döngüsünün devamlılığı, özünün korunması ve aslına uygun üretimi için denetim mekanizması düzenli olarak takip edilmelidir.
- ✓ Tescilli ürünler için doğru amblem kullanımı gözetilmelidir.
- ✓ Tüm alanlardaki coğrafi işaretli ürünlerin, ilgili alan doğrultusunda öncelikle ulusal düzeydeki perakendecilerle ülkenin hizmetine sunulması, tüketici farkındalığının artırılması ve ürün marka imajının güçlendirilmesi için çalışmalar yapılmalıdır.
- ✓ Tarım ve gıda alanında coğrafi işaret almış ürünlerin, tadımı, sunumu ve satışı için yöreye özgü nitelikli ticari alanlar planlanmalı ve faaliyete geçirilmelidir.
- ✓ Sanayi ve maden alanında coğrafi işaret almış ürünler, ilgili endüstri doğrultusunda ulusal ve uluslararası platformlarda ulaşılması mümkün alanlarda pazara sunulmalı, kullanım alanı varsa turizm endüstrisi ve paydaş sektörleri ile uyumlaştırılmalıdır.
- ✓ El sanatları alanında coğrafi işaret almış ürünlerin, turizm zenginlikleri kapsamında bütünleştirilerek hediyelik eşya kapsamında ziyaretçilerin beğenisine sunulmalıdır.
- ✓ Gıda ve tarım alanındaki tescilli ürünlerin, turizm endüstrisinin önemli alt sektörlerini oluşturan konaklama işletmeleri, yiyecek-ıçecek işletmeleri ve ulaştırma işletmelerinde tercih edilebilirliğine yönelik girişimlerde bulunulmalıdır.
- ✓ Coğrafi işaret tescil alma potansiyeli olan ürünler, önem derecesine göre kademeli olarak sınıflandırılmalı, ilin üst düzey yerel yöneticileri tarafından kurum ve kuruluşlar arası takip ve görevlendirmelerinin yapılarak başvuru takip süreçleri gerçekleştirilmelidir.

KAYNAKÇA

- Türk Patent (Türk Patent ve Marka Kurumu). (2018a). Coğrafi İşaretler ve Geleneksel Ürün Adları Başvuru Kılavuzu. <http://www.turkpatent.gov.tr/TURKPATENT/resources/temp/6B3F914C-E72C-437C-8A30-F50C51DE0A23.pdf> (Erişim Tarihi: 01.10.2018)
- Arıkan, M. (2017). Türkiye’de Coğrafi İşaretli Ürünlerin Kırsal Alana Olan Etkilerinin Üretici Açısından Belirlenmesi: FinikePortakalı Örneği (Yayımlanmamış YL Tezi), Fen Bilimleri Enstitüsü, Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı, Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- TPE (Türk Patent Enstitüsü). (2015) Ulusal Coğrafi İşaret Strateji Belgesi ve Eylem Planı <https://www.sanayi.gov.tr/handlers/DokumanGetHandler.ashx?dokumanId=10d3f687-62ad-4d27-9694-4e736ea1b76d>
- SMK (Sınai Mülkiyet Kanunu). (2016) Kanun Numarası: 6769, Kabul Tarihi: 22.12.2016, Resmi Gazete Tarihi: 10 Ocak 2017, Resmi Gazete Sayısı: 29944.
- Türk Patent (Türk Patent ve Marka Kurumu). (2018b). Coğrafi İşaret ve Geleneksel Ürün Adı İstatistikleri. <http://www.turkpatent.gov.tr/TURKPATENT/geographicalRegisteredList/> (Erişim Tarihi: 01.10.2018)
- KHK (1995). Coğrafi İşaretlerin Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, KHK Tarihi: 24.04.1995, Resmi Gazete Tarihi: 27 Haziran 1995, Resmi Gazete Sayısı: 22326.
- Orhan, A. (2010). Yerel Değerlerin Turizm Ürününe Dönüştürülmesinde “Coğrafi İşaretlerin” Kullanımı: İzmit Pişmaniyesi Örneği, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 21(2), 243-254.
- Bayat Kaymakamlığı. (2018). İlçemizin Meşhur Kilimleri. <http://www.bayat.gov.tr/kilimlerimiz> (Erişim Tarihi: 30.10.2018)
- Afyonkarahisar Valiliği (2018). Afyon Mermeri. <http://www.afyonkarahisar.gov.tr/afyon-mermeri> (Erişim Tarihi: 30.10.2018)
- T.C. Ticaret Bakanlığı. (2018). Doğal Taşlar Sektör Raporu. https://ticaret.gov.tr/data/5b87000813b8761450e18d7b/Dogal_Taslar.pdf (Erişim Tarihi: 30.10.2018)
- Kocatepe (Günlük Tarafsız Siyasi Gazete). (2017). Afyon Sucuğu ve Pastırması AB’den Tescil Bekliyor. <http://kocatepegazetesi.com/tr-tr/haberler/102051/afyon-sucugu-ve-pastirmasi-abden-tescil-bekliyor> (Erişim Tarihi: 30.10.2018)
- VisitAfyon (2018). Afyon Pastırması. <http://www.visitafyon.org/sayfa-415-afyon-pastirmasi.html> (Erişim Tarihi: 30.10.2018)
- Afyon Haber. (2017). Afyonkarahisar’ın Coğrafi İşaretleri Tespit Edildi. <https://www.afyonhaber.com/afyonkarahisar-in-cograf-i-isaretleri-tespit-edildi/152022/> (Erişim Tarihi: 30.10.2018)
- Artam, A. (2018). Afyon Sucuğu ve Afyon Kaymağı Hakkında. <http://www.lokantalarim.net/bilgi-bankasi/afyon-sucugu-ve-afyon-kaymagi-hakkinda/> (Erişim Tarihi: 01.10.2018)
- Türkiye Kültür Portalı. (2018c). Afyon Kaymağı. <https://www.kulturportali.gov.tr/portal/afyonkaymagi> (Erişim Tarihi: 30.10.2018)
- Baytok, A., Pekiyan, A., Yılmaz, H., Başat, H.T., Emren, A., Çelik, T., Çelik, A., Kara, A.M., Gürel, N. ve Uyan, M. (2013). Afyonkarahisar’ın Tanınmış Yerel Ürünleri. İçinde (25-37). M. Uyan ve A. Baytok (Ed.). *Afyonkarahisar Yemek Kültürü*. Afyonkarahisar: T.C. Afyon Kocatepe Üniversitesi Yayın No:83
- Kadioğlu, Nihal. (1995). Pastırma Sucuk Kavurma’nın Geleneksel Üretimi ve Mutfak Kültürümüzdeki Yeri. *Standart Dergisi*. TSE. Geleneksel Türk Et Ürünleri Özel Sayı. Yıl.36. Ağustos. 80-83.
- TÜİK (Türkiye İstatistik Kurumu) (2017). Bitkisel Üretim İstatistikleri http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1001 (Erişim Tarihi: 30.10.2018)